

JOURNALISTI

2
2016

Suomen Journalistiliiton
ammattilehti
92. vuosikerta 4.2.2016

Mitä v*****a?

Suvakkitoimittaja
piinasi journalistien
huorittelijaa.

8

tässä lehdessä

○ Juha Honkonen aikoo myydä laatujournalismia kuukausimaksua vastaan. **27**

KUVA:HELI SAARELA

○ Talvivaarasta kertovan Jättiläinen-elokuvan varhaisessa käsikirjoituksessa seikkaili puhuva kala, joka oli hieman toimittaja Juha Kauppinen näköinen.

29

○ **VAPAALLA:** Toimittaja Unto Hämäläinen hiihtää aina kun voi. Hän ei laske kilometrejä, vaan peräkkäisten hiihtopäivien muodostamia putkia.

34

poimuri

Itä-Savon ja Länsi-Savon päätös sulkea verkkokomentointi turvapaikanhakijoita koskevista aiheista on raivostuttanut pienen, mutta kovaäänisen joukon ihmisiä. Joukossa on trollaajia eli tahallaan verkon kommentointipalstoilla provosoivia kirjoittajia. Osa hermostuneista uskoo ihan tosissaan, että heillä on oikeus sanoa mitä tahansa.

Päätoimittaja Tiina Ojutkangas
Länsi-Savossa ja Itä-Savossa 24. tammikuuta

Epämedialle ei ole merkitystä, avaatko ja jakavatko sen sisältöjä samantyyppiset vai valehtelun ällistämät käyt-

täjät. Siksi epämedian nitistämiseen ei aina tarvita kampanjaa. Jokainen voi omalla toiminnallaan vaikuttaa siihen, etteivät epämediat saa huomiota.

Tutkijatohtori Henrik Rydenfelt
Etiikka.fi-sivustolla 20. tammikuuta

Anteeksi nyt vaan. Siinä vaiheessa, kun median edustajat ohjeistavat julkisuudessa olevaa henkilöä olemaan käyttämättä ääntään MV-lehden kaltaisen roskajulkaisun pelossa, sananvapaus Suomessa alkaa olla jo heikolla tolalla. Miksi ihmeessä Selänteen pitäisi antaa minkään valtakunnan

painoa jollekin törkyjulkaisulle?

Toimittaja Sanna Ukkola
Ylen verkkosivuilla 27. tammikuuta

Journalismi muuttuu yhteistoiminnalliseksi käytännöksi, ja ihmisten arjessa limittyvät sosiaalisen median kautta välittyvä informaatio ja ammattimaisesti tuotettu journalismi. Tulevaisuuden journalisti on siksi pikemminkin aloitteentekijä, moderaattori ja tiedon kriittinen tulkitsija kuin luennoitsija.

Helsingin yliopiston professorit Jaana Hujanen ja Tom Moring sekä yliopistonlehtori Carl-Gustav Lindén Keski-suomalaisessa 28. tammikuuta

JOURNALISTI

Journalisti Journalisten
Suomen Journalistiliiton
ammattilehti
92. vuosikerta 4. 2. 2016

TOIMITUS

VASTAAVA PÄÄTOIMITTAJA
/ANSVARIG CHEFREDAKTÖR
Markku Lappalainen 040 586 0613

TOIMITUSSIHTEERI/REDAKTIONS-
SEKRETERARE
Manu Marttinen 050 310 3036

TOIMITTAJAT/REPORTRÄR
Nina Erho 050 379 8155
Manu Haapalainen 050 379 9108
Marja Honkonen (perhevapaalla)

ULKOASU/LAYOUT
Heli Saarela 050 528 5001

TILAUKSET/BESTÄLLNINGAR
YAP tilaajapalvelu 0303 9778
tilaajapalvelu@yap.fi

PAINO/TRYCKERI
I-print Oy, Seinäjoki
ISSN 1236-3596 (painettu/tryckt)
1458-4271 (verkko/nät)

JULKAISIJA/UTGIVARE
Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund
(09) 6122 330, faksi (09) 640 361
PL 50, 00531 Helsinki

etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
förnamn.släktnamn@journalistiliitto.fi
www.journalisti.fi

KANNEN KUVA: PAULIINA MÄKELÄ

*Journalisti vaalii
laadukasta journalismia,
sananvapautta ja
alan parhaita perinteitä.
Journalisti tarkastelee
kriittisesti media-alaa
ja sen ilmiöitä.*

MARKKU LAPPALAINEN markku.lappalainen@journalistiliitto.fi

Journalismin vastaisku

Vihaa tiikkuvat verkkosivustot kylvävät ympärilleen pelkkää ikävyyttä ja ahdistusta yllyttämällä ihmisiä toisiaan vastaan. Ne kampeavat yhteiskunnallista keskustelua sivuraiteille ja kääntävät huomion pois todellisista ongelmista. Ne yrittävät generoida kaaosta ja lietsoa pelon ilmapiiriä.

Nämä aitoja verkkolehtiä imitoivat sivustot kopioivat ja vääntävät omiin tarkoituksiinsa sopivaksi muiden tuottamaa sisältöä. Ne myös karsastavat suorasanaisesti meillä harjoitettavaa journalismia, "valtamediaa", kuten perinteinen media tavataan leimata. Valtamedia vääristelee, se ajaa eliitin etua ja nöyristelee lännelle. Valtamedia on suuri salaliitto, joka sumuttaa kansaa.

Tässä hengessä myös monet yksityishenkilöt harjoittavat estotonta mielipideterroria uhkailemalla toimittajia, joiden

tekemästä työstä eivät pidä. He kuvittelevat, että ahdistelu kuuluu sananvapauteen – että sanalla saa vaikka henkeä uhata, raiskata ja vahingoittaa. Suvakki, homo, isänmaanpetturi... leimakirves heilauttaa helposti.

Journalistin ohjeisiin kirjattu eettinen koodi on tukeva pohja ammatille, edelleen.

Näyttävästi melskaava ja draamaattisesti itseään ilmaiseva henkilö tai joukko voi saada aikaan myös todellisia tekoja. Ennen pitkää voi löytyä joku, joka panee toimeksi verkossa lietsotun väkivallan.

Jos tavoitteina ovat rajat kiinni, hintit hirteen ja eri mieltä olevien turvat tukkoon, sananvapaudesta ei ole kyse. Pyrkimyksenä on määritellä, mitä

saa sanoa ja miten. Journalismin kanssa sillä ei ole mitään tekemistä. Se on propagandaa, kovakouraista asianajoa, jossa ihmisten tiedontarpeelle ei anneta arvoa. Motiivit ovat josain muualla kuin journalismin perustehtävässä.

Luotettava ja uskottava media on keskeinen osa demokratian perustaa. Ihmisillä on oikeus saada oikeita ja olennaisia tietoja yhteiskunnasta, jotta he voivat ymmärtää maailman menoa ja vaikuttaa siihen. Journalismin häirintä on myös demokratian häirintää.

Aina on aiheellista kysyä ja kyseenalaistaa, kuinka hyvin perinteinen journalistinen media on tehtävänsä toteuttanut. Ja syytä on olla myös huolissaan, kun talous horjuu ja tekijöitä vähennetään. Se on kuitenkin varmaa, että alan parhaista perinteistä tinkimällä menestymiselle ei ole edellytyksiä. *Journalistin ohjeisiin* kirjattu eettinen koodi on tukeva pohja ammatille, edelleen.

Lehden pelinavaus

Kansanedustaja **Eero Lehti** (kok.) haluaa yksityistä Yleisradion, kokonaan tai osittain. *Nyky päivä*-lehdelle antamassaan haastattelussa hän toteaa, että Yle syö kaupallisen median elinvoimaa harjoittamallaan verkkopalvelulla.

Lehti kuuluu parlamentaariseen työryhmään, joka pohtii Ylen tehtäviä ja rahoitusta. Siksi hänen puheenvuoronsa ei ole mikä tahansa huutavan ääni korvessa. Hänestä Yle on myös tehoton. Häntä

nyppii muun muassa se, että Ylessä tehdään "Mannerheimista afrikkalaisen näköinen mies".

Vähemmälle hän jättää kaupallisen median ahdingon syvemmän pohdiskelun: talouslaman vaikutukset, mainoskakun uusjaon ja digitalisatiosta johtuvat muutokset toimialalla. Hän näyttää olevan sokea sille, mitä Yle ihan oikeasti tekee – mistä yleisö jäisi paitsi, jos Ylestä leikeltäisiin pois sellainen uutis- ja ohjelmatuotanto, johon kaupallisen median rahkeet eivät nyt riitä.

KASVO

HANNA HUUMONEN

● Sosiaalidemokraattisen opiskelijajärjestön puheenjohtaja. Oman määritelmänsä mukaan maltillinen aktivisti.

● Käynnisti tammikuun alussa kampanjan, joka tarkoituksena on muistuttaa yrityksiä ilmoitusrahojen päättymisestä MV-sivustolle.

● SONK ja kahdeksan muuta poliittista opiskelija- ja nuorisojärjestöä vetosi 27. tammikuuta valtakunnansyyttäjänvirastoon, jotta MV-lehden toiminta otettaisiin tutkittavaksi.

Maltillinen aktivisti

”MV-lehdessä ei olisi ongelmaa, jos se olisi ’vain’ rasistinen blogi, eikä esiintyisi varteenotettavana mediana”, sanoo sivustoa vastaan kampanjoiva Hanna Huumonen.

MANU MARTTINEN, TEKSTI • KAI WIDELL, KUVA

Aäripää. Se on käsite, joka toistuu julkisessa maahanmuuttokeskustelussa. Käsite pitää sisällään ajatuksen, että on olemassa äärimmäisyyksiin taipuvaiset suvakkien ja rasistien leirit, joihin leimautumisen voi välttää kulkemalla ”kultaista keskitietä”.

”Ei voi”, sanoo *MV-lehden* vastaisen kampanjan käynnistänyt **Hanna Huumonen**.

”Ei ole mitään keskitietä. On vain ihmisiä, joiden mielestä kaikilla on ihmisarvo ja ihmisoikeudet. Sitten on ihmisiä, joiden mielestä näin ei ole. Jälkimmäiseen kuuluvat esimerkiksi ääri-islamistit, rasistit, fasistit ja niin edelleen. Jako on hyvin yksinkertainen.”

Huumonen on seurannut maahanmuuttokeskustelua ja -uutisointia eri foorumeilla viime aikoina tavallistakin tarkemmin. Hän käynnisti tammikuun alussa kampanjan, jonka tarkoituksena on muistuttaa yrityksiä, että ilmoitusrahat voivat päätyä yrityksen tietämättä myös *MV-lehdelle*.

Kampanja on tehonnut. Tällä hetkellä *MV-lehdessä* on vain parin yrityksen ilmoituksia – potenssilääkevalmistajan ja nettikasinon. Marraskuussa 2015 julkaistun Ylen artikkelin mukaan *MV-lehti* saattoi aiemmin ansaita ilmoituksilla jopa 35 000 euroa kuukaudessa.

Kampanja on tehonnut muutenkin. Huumosen mukaan tapa, jolla valtamedia käsittelee *MV-lehteä*, on muuttunut.

”Nyt valtamediassa puhutaan paljon *MV-lehdestä*, kun aiemmin siitä vaiettiin. Ennen media kirjoitti hyvin varovaisesti ”vaihtoehtomediasta”. Nyt lehdistö uskaltaa rehellisesti puhua valemédiasta ja vihasivustosta.”

Huumonen havahtui toden teolla *MV:n*

toimintatapoihin, kun Uudenmaan demarinaisten puheenjohtaja **Anette Karlsson** joutui sivuston kynsiin kirjoitettuaan blogissaan tammikuun alussa naisiin kohdistuvasta väkivallasta. *MV* käänsi kirjoituksen keskeiset ajatukset pääläelleen ja uutisoi Karlssonin haluavan antaa ulkomaalaisille luvan raiskata.

”*MV-lehdessä* ei olisi ongelmaa, jos se olisi ’vain’ rasistinen blogi, eikä esiintyisi varteenotettavana mediana. Ihmiset osaisivat lukea oikeassa kontekstissa, mutta nyt sitä luetaan kuin mitä tahansa mediaa. Sivusto luo ristiriitoja ja vastakkainasetteluja. Se ruokkii vihaa ja ajaa ihmisiä äärimmillen”, Huumonen sanoo.

”MV-sivusto luo ristiriitoja ja vastakkainasetteluja. Se ruokkii vihaa ja ajaa ihmisiä äärimmillen.

MV-lehden vastaisen kampanjan kasvona toimiminen ei ole Huumosen arkeen juuri vaikuttanut. Kuoleman toivotuksia ja läheisten joukkoraiskausterveisiä tuli kampanjan alkamisen jälkeen odotetusti paljon, mutta hänen puhelinvastajansa lopulta täyttäneiden viestien sisältö hieman yllätti – kuitenkin ei vihaisuudellaan.

”70 prosenttia oli läähätystä ja 30 sek-sipyyntöjä. Lopulta kävi ilmi, että minun numeroni oli julkaistu jollain seuranhakupalstalla”, Huumonen sanoo. ●

TAPAUKSELÄNNE

● Urheilumanageri Aleksi Valavuori kirjoitti 25. tammikuuta Facebook-päivityksen, jossa kritisoi Suomen turvapaikanhakijapolitiikkaa ”karmivista virheistä” ja ”maailman halailusta”.

● Jääkiekkolegenda Teemu Selänne vaati Valavuoren innoittamana Twitterissä 26. tammikuuta ”hyysäilyn” lopettamista. Selänne täsmensi kantojaan blogissaan 27. tammikuuta. Hän sanoutui irti rasismista, ja vaati kovempia rangaistuksia raiskaajille.

Naapuria jäljessä. Urheilulehden Jari Kupilan mukaan urheilun ja yhteiskunnan suhde ymmärretään Ruotsissa syvemmin. ”Media on tosin sielläkin tuloskeskeistä.”

Oman kuplan ulkopuolella

MANU HAAPALAINEN, TEKSTI • TEEMU KUUSIMURTO, KUVA

Urheilulehden Jari Kupila sanoo yhteiskunnan olevan edelleen urheilujournalismille vieras alue.

Urheiluväkeä ja koko muuta yhteiskuntaa puhutti viime viikolla **Teemu Selänteen** Twitter-päivitys. Selänne ilmaisi twiitissään tukensa **Aleksi Valavuoren** Facebook-vuodatukselle, jossa Valavuori suoraviivaiseen tyyliinsä yhdisti turvapaikanhakijat ja seksuaalirikollisuuden.

Muutama urheilutoimitus uskaltui ottamaan Selänteen kommentteihin kantaa. Muun muassa *Helsingin Sanomien* **Esa Lilja** näki ”ärhäkän” twiittailun istuvan huonosti Selänteen henkilöbrändiin, ja kysyi, mitä Anaheim Ducksissa olisi tuumattu, jos Selänne olisi laukonut vastaavia kommentteja peliuransa aikana.

Punnituimpiin puheenvuoroihin kuului *Urheilulehden* **Jari Kupilan** verkkohaastattelu, jossa Kupila suhteutti Selänteen kommentteja yleisempään maahanmuuttokusteluun ja vaati meiltä kaikilta

malttia sekä turvapaikanhakijoiden syyllistämisen välttämistä.

KUPILA SANOO näkevänsä ”Teemugaten” varovaisen käsittelyn merkkinä suomalaisen urheilukulttuurin ja urheilumedian ohuudesta. Urheilua ei vielä ole totuttu näkemään olennaisena osana yhteiskuntaa, ei yleisössä eikä mediassakaan.

”Urheilutoimitusten perinne on, että yhteiskunnallisia aiheita varotaan. On kuitenkin ilman muuta laajemmin kiinnostava yhteiskunnallinen kysymys, jos noin iso urheilusankari alkaa lähellä epäselviä viestejä tällaisesta aiheesta”, Kupila sanoo.

”Perussyy urheilutoimitusten varovaisuuteen on urheilun rooli meidän yhteiskunnassamme. Meillä ajatellaan, että urheilu on olemassa siksi, että voitetaan mitaleja ja tehdään ennätyksiä kansakunnalle, edelleen mennään 1930-luvulla ajankohtaisen pienen kansakunnan agendan mukaan. Siksi mediakin on tottunut tekemään jutut lajista riippumatta yhdellä

ja samalla kaavalla. Se on ihan toista kuin todellisuus urheilun seuratasolla.”

Media ei tietenkään ole urheilun epäselvään julkikuvaan syytön. Kupilan mukaan urheilutoimitusten rooli sen ylläpidossa on kohtuullisen iso.

”Jos kokemukset urheilusta tulevat vain mediasta, niin näyttäähän se ontolta touhulta. Siltä pohjalta voin ymmärtää niitäkin ihmisiä, jotka sanovat vihaavansa urheilua.”

KUPILA KOROSTAA, että urheilutoimittamisen kova ydin on hänetäkin edelleen tulosten ja niiden taustojen avaamisessa ja lajiansalyysissä. Urheilusuoritusten analyysissä ollaan menty viimeksi kuluneen vuosikymmenen aikana eteenpäin, mutta se on johtanut siihen, että fokus on jopa aiempaa tiukemmin kentällä ja lihassoluissa.

”Urheilusivuilla ei näy se, että urheilu on Suomen laajin kansanliike. Sillä on yhteiskunnallista vaikuttavuutta, sillähän on suunniteltu laivanrakennusteollisuuden liikevaihtokin. Urheiluseurat ovat

lasten tärkein kasvuympäristö koulun ja kodin jälkeen. Mutta meille se on vain huippu-urheilua, ei kokonaisuus.”

Kupila myöntää, että hidasta parannusta on urheilun ja yhteiskunnan suhteen perkaamisessa havaittavissa. Selänteen tapaus ei jättänyt kaikkia urheilutoimittajia sanattomiksi, urheilujohtajien ja urheilun taustalla vaikuttavan politiikan kytköksiä avataan aiempaa useammin, ja ainakin suurkisojen yhteydessä nostetaan herkästi esiin ihmisoikeuskysymyksiä tai vähemmistöjen oikeuksien problematiikkaa.

”Näkökulmat ovat hiljalleen avartuneet, kun itse arkinen urheilutoiminta on alkanut korostaa ihan muuta kuin pelkkää voittamisen vimmaa. Fiksut toimittajat huomaavat tämän. Mutta tämän saaminen mediatoiminnan arkeen on hidas prosessi. Että oikeasti olisi toimittajia, jotka olisivat urheilupolitiikan asiantuntijoita, ja yhteiskunnallista ulottuvuutta pidettäisiin jutuissa mukana säännöllisesti.” ●

JOHANNA VEHKOO

painokoneetseis@gmail.com
KIRJOITTAJA ON VAPAA TOIMITTAJA,
TIETOKIRJAILIJA JA YKSI LONG PLAYN
PERUSTAJISTA.

Tapahtui näinä päivinä

Viime aikoina on vaikuttanut siltä, että olemme menettämässä otteemme todellisuudesta.

Puhun nyt meistä sekä kansakuntana että toimittajakuntana.

Kerron muutaman esimerkin, jotka ovat hämmentäneet minua.

Tiedotusvälineiden mukaan pääministeri **Juha Sipilä** (kesk.) kutsui marraskuussa hallituksen koolle kriisikokoukseen, kun Kempeleessä tapahtui alaikäisen raiskaus. Paitsi että myöhemmin Sipilä yritti huomautella, ettei kyseessä ollut Kempele-kriisikokous vaan jo aiemmin sovittu keskustelu liittyen järjestyshäiriöihin vastaanottokeskuksissa ja niiden ympäristöissä.

Virhe oli lähtöisin STT:ltä, joka julkaisi asianmukaisen oikaisun. Siitä huolimatta verkosta löytyy edelleen lukuisia uutisjuttuja aiheesta ilman tietoa oikaisusta tai linkkiä siihen. Lukijoiden silmissä kriisikokous pysyi kriisikokouksena.

KOKOUS SENTÄÄN pidettiin, vaikkakin tapahtuman luonteesta valitsee epätietoisuutta. Uutisoitu on myös tapahtumia, jotka eivät tapahtuneet lainkaan.

Viime syyskuussa kajaanilaismies kertoi Facebookissa, että neljä ulkomaalaista miestä oli pahoinpidellyt hänet Prismän alikulkutunnelissa. Moni väline uutisoi aiheesta ahkerasti, mutta ensimmäisenä toki *MV-lehti*. Esimerkiksi Yle julkaisi verkkosivuillaan kolme uutista aiheesta.

Paha vain, että koko pahoinpiteily oli mielikuvituksen tuotetta. Kajaanilaismiehen fantasia juoksutti niin mediaa kuin poliisia aivan turhaan.

SITTEMMIN PAKOLAISTEN piikkiin on kuviteltu useita muitakin rikoksia, joita ei koskaan tehty.

Uudenvuodenaattona Kölnissä ahdisteltiin naisia, ja tietävästi tätä tosiaan tapahtui. Mutta sitten suomalainen poliisi intoutui kertoilemaan, että Helsingissäkin melkein, ehkä, mahdollisesti tapahtui jotakin vastaavaa tai siihen viittaavaa. Tai jos ja kun ei tapahtunut, niin ainakin olisi voinut tapahtua.

Loppiaisen jälkeen KRP tiedotti, ettei Helsingissä suunniteltu samanlaisia tekoja kuin Kölnissä.

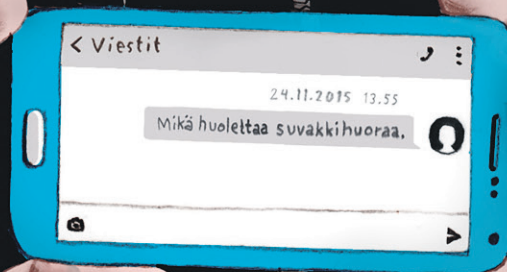
En voi moittia satunnaista lukijaa, jos hänelle jäi epäselväksi, mitä Helsingin asematunnelissa tapahtui vai tapahtuiko mitään.

ENNEN OLEN naiivisti kuvitellut, että nimenomaan tapahtumat tai tapahtumattomuudet olisivat empiirisesti todennettavia seikkoja. Jotakin joko tapahtui tai sitten ei. Nyt elämme yhtäkkiä ihan uudella välimuodossa: se, että ehkä tapahtui, tai olisi ainakin saattanut tapahtua, on yhtä lailla uutisarvoista kuin se, että tosiasiaa jotakin tapahtui.

Osittain syynä on uusi uutiskriteeri ”tästä puhutaan somessa, tästä meillekin”. Se aiheuttaa paniikinomaisia reaktioita. Jos jostain puhutaan, kohistaan jopa siitä täytyy tehdä juttua.

Toisaalta kyse on siitä, että keskustelukulttuurin kärjistyminen on Suomessa niin uusi ja yllättävä ilmiö, että toimittajat ovat niin sanotusti käsi päässä sen edessä.

Mutta jos tiedotusväline uutisoi asiasta, joka ei perustu mihinkään todennettaviin seikkoihin, se on tismalleen sama asia kuin huhun levittäminen. ●

Huorittelijat

Journalisti soitti toimittajia häiriköiville miehille ja kysyi, miksi he haluavat toimittajien tulevan raiskatuiksi.

MANU HAAPALAINEN, TEKSTI • PAULIINA MÄKELÄ, KUVITUS

Petturihoro.
24. marraskuuta
Uuden Suomen toimittaja **Linda Pelkonen** kirjoittaa uutisen Kempeleen epäilystä raiskaustapauksesta. Pelkonen kysyy paikalliselta rikoskomisariolta, miksi poliisi on kertonut julkisuu-
teen alaikäisen raiskauksesta epäiltyinä vangittujen nuorukaisten ulkomaalais-
taustaisuuden. Syntyy uutisjuttu, jossa Pelkonen ei kommentoi komisarion perusteita mitenkään.

MV-lehti julkaisee vielä samana päivänä jutun, jossa Pelkosta kutsutaan "suvakki-toimittajaksi". Jo poliisin tiedotuslinjasta kysyminen on kovan linjan rasisteille aivan liikaa. Jutun kommenttiketjussa Pelkonen on "naiivi sinisilmäinen 20-vuotias lapsi", "tunneköyhä suvakki-feministi" joka kuuluisi "sorakuopan reunalle", "huora toimittaja" ja "idioottipentu".

Joku postaa kommentteihin Pelkosen puhelinnumeron.

Miesääni kertoo puhelimesta, että toimittajan "kannattaa katsoa, missä liikkuu". "Mulla on uusi reitti, missä mä nykyään ulkoilutan mun koiraa. Sä et ehkä tiedä vielä, mutta meistä tulee hyviä ystäviä", mies sanoo.

MV-lehden keskusteluketjussa on äänessä 18-vuotias varkautelainen **Riki Tenhunen**. Tenhunen kirjoittaa lähettävänsä "huoralle täyslaidallisen", ja kehottaa muitakin lähettämään "huoralle kiitospostia".

Suoraan Pelkoselle lähettämässään Messenger-viestissä Tenhunen osoittaa myös synonyymien hallintaa.
"Petturihoro", Tenhunen kirjoittaa.

MUUTAMAA VIIKKOA myöhemmin Riki Tenhunen on puhelimesta hiljainen, mutta uhmakas. Hän sanoo kirjoittavansa tällaisia viestejä "hetken huumassa", sen enempää ajattelematta. Hän ei kadu Pelkoselle lähettämänsä viestin sanavalintoja.

"Miksi pitää olla sellainen maanpeturi?"

Kysyn Tenhuselta, onko hänen tavoitteenaan saada uhrinsa pelkäämään. Kuten niin monet, Tenhunen on valinnut kohteekseen nuoren naistoimittajan. Taustalla taitaa olla naisvihaakin, vai miten on, Riki?

"Eeei se pelko mikään tavoite ole. Enkä minä naisia vihaa. Mutta vihervasemmistolaisia suvakkeja vihaan kyllä."

Kysyn Tenhuselta, eikö hän kykene sävykkäämpään viestintään. Hetken nuorukainen kuulostaa vaivaantuneelta.

"Pistää vaan niin vihaksi."

BLOGGARI Emmi Nuorgam kirjoitti 20. marraskuuta blogissaan Anttilan lelu-kuvaston vanhahtavista sukupuolirooleista. Nuorgamin saamissa viesteissä joku fantasioi raiskauksella, toinen kohdun repimisellä irti. Yhtäkkiä Nuorgam oli "paska", "pedofiili" ja "saastainen lutka".

Pahin kuona Nuorgamille tuli anonyymisti, aivan kuten Pelkosellekin.

Silti nykyään saa varautua myös oikealla nimellä lähetettyyn uh-

kailuun ja huoritteluun, erityisesti jos on nainen ja käsittelee maahanmuuttoa aiheita.

Nuorgam ja Pelkonen antoivat saamiaan viestejä käyttööni tätä juttua varten, ja lisää löytyi *MV-lehden* keskusteluketjuista. Näiden pohjalta otin yhteyttä kymmeneen ihmisiin. Sain keskusteltua muutaman uhkailijan ja uhoajan kanssa.

Vantaalainen **Kimi Kokko** kirjoittaa Emmi Nuorgamille: "Siis ei vittu, sä oot kyllä ihan täyttä PASKAA PASKAA."

"En mä sitä kadu", Kokko kertoo nyt.

"Mulla on oikeus ilmaista itseni miten vaan", Kokko sanoo ja lisää Nuorgamin itsensä arvostelleen Anttilaa kovin sanakääntein.

Jokin tässä ei täsmää. Miten Anttila ja sen kuvasto on vantaalaisnuorukaiselle niin rakas, että hän katsoo ilman muuta oikeudekseen osallistua tavarataloa kritisoivan toimittajan joukkoryöpytykseen?

Kokko ei oikein edes muista, mitä Nuorgamin teksti käsitteli.

"Siinä oli jotain lasten leluja ja sukupuolijuttuja. En ymmärrä, miksi niistä pitää nostaa kauhea haloo. Kyllä mä mielipiteeni käyn kirjoittamassa, on sitten vastassa toimittaja, kansanedustaja tai suvakki."

Vihaatko naisia? Etkö halua, että he esittäisivät mielipiteitään?

"En mä etsi naistoimittajia voidakseni haukkua niitä."

Mitä ajattelisit, jos joku kirjoittaisi julkisesti tyttöystäväsi tai vaimosi olevan "paskaa paskaa"?

"En mä tykkäisi siitä. Mutta jos mun mutsi tai vaimo vaikka puolustaisi Tapanilan raiskaajia, ymmärtäisin, että vihapostia tulisi. En mä tykkäisi siitä, mutta jos se olisi itse aiheutettua..."

OUTOKUMPULAINEN Julius Räsänen nimittelee *Mv-lehden* palstoilla Nuorgamia "lesboksi, feministiksi ja suvakiksi". Toisen jutun yhteydessä hän epäilee raiskaustilastoista kirjoittavan MTV:n **Mari Sarolahden** tekstin kielivän "munan puutteesta".

"Nähtävästi niin on", Räsänen sanoo.

"Ainahan joka asiaan voi palautetta laittaa. Eikös se ole ihan mukava, että asioissa on kaksi vastapuolta? Jos tuntee itsensä loukatuksi, niin se on voi-voi. Mullahan on sananvapaus tässä maassa ainakin vielä."

Räsänen sanoo, että hänen yhteiskunnallisista mielipiteistään ei olla valtamediassa kiinnostuneita, ei vaikka ne muotoilisi asiallisemmin.

"Mää olen kato vastapuolella kuin nää suvakit. Jokainen saa koittaa tuhota tätä maata niin paljon kuin kerkeää, mutta ei ne onnistu siinä. Se on päivän selvä asia. Kyllä jos joku tässä asiassa on idiootti, ne on ne suvakit. Et sinäkään anna taloasi jollekin mutiaiselle, joka ilmoittaa tulevansa siihen asumaan, vai annatko?"

Myöskään Räsänen ei oikein muista, mistä Emmi Nuorgamin kirjoituksessa oli kyse.

TAVOITAN Facebookissa nimimerkkiä Pierre Pascal Papillon käyttävän kajaanilaisen **Matin**. Hän on haastatelluistani kielenkäytöltään aggressiivisin. Hän kirjoittaa Linda Pelkoselle: "Olet juuri sellainen suvakki jonka kuuluisi astua miinaan."

Papillon-Matti suostuu kirjoittamaan Messengerin kautta vastaukset kysymyksiini. Hän kertoo, ettei muista enää koko Pelkosen juttua, ja lisää uhkavan viestinsä johtuvan siitä, että "teitä idiotismin ja jälkeenjääneisyyden esihistoriallisia, ongelmat kielitäviä, maailmanrauhaan uskovia ääliöitä on niin lukematon määrä".

"Mielipiteeni oli asiallinen ja oikeeseen osuva, joten en näe kommenttiini mahdollista muutosta kaipaavia korjauksia", Matti kirjoittaa.

"Teidänlaisenne toimittelijat ovat omiaan heikentämään maamme kansallista turvallisuutta. Onko teidän mielenne aivopesty ja kenen toimesta, sen tietää todennäköisesti vain se pieni sieluinen Punavuorelainen hipsteriyhteisönne."

Kysymys naisvihasta jää vaille suoraa vastausta.

"Sinähän se toimittelija olet, miksi tuollaisia minulta kysyt? Väännä gallupit samaan muotoon kuten pokeria pelatesasikin tekisit, eli huijaamalla."

Rajaton käsitys sananvapaudesta yhdistää monia huutelijoita. Harhaluuloksi tuntuu olevan vakiintumassa, että nimitely ja uhkailukin on sanavapauden nojalla sallittua.

Onko teidän mielenne aivopesty ja kenen toimesta, sen tietää todennäköisesti vain se pieni sieluinen Punavuorelainen hipsteriyhteisönne.

Facebookissa nimimerkkiä Pierre Pascal Papillon käyttävä kajaanilainen Matti

EMMI NUORGAM teki uhkailijoistaan rikosilmoituksen heti marraskuussa. Se ei johtanut mihinkään. Nuorgamille soitettiin jo muutaman päivän kuluttua Pirkanmaan poliisilaitokselta. Puhelimessa kerrottiin, että anonyymiviestien lähettäjien selvittäminen ja syytteiden nostaminen olisi lähes mahdotonta. Mitään ei pystyttäisi tekemään, ennen kuin jotain konkreettista uhkaa ilmenisi.

"Muistan varmasti lopun ikääni, miten poliisi ilmaisi asian. *Ethän sä nyt oikeesti usko, että kukaan sun kohtua tulisi repimään irti.* Päädyimme siihen, että viestit merkitään vain tiedoksi. Hän sanoi, että korvaukset, joita voisin saada olisivat maksimissaan kymmenen euroa, ja kysyi kannattaako tähän ruveta."

Hämmentävää kyllä, aloite Nuorgamin rikosilmoitukseen tuli poliisilta.

"Nettipoliisi kertoi minulle tarkkaan, mitkä syytekohtat uhkailut täyttivät. Mutta ilmoituksen jälkeen soittaneen poliisin asenne oli aivan päinvastainen."

TAMMIKUUN ALUSSA Linda Pelkonen saa postia kihlakunnansyyttäjältä. Pelkonen teki marraskuussa rikosilmoitukset, Riki Tenhusesta ja turkulaisesta **Tero Laineesta**.

Syyttäjä katsoo kirjeessään, että "loukkaus on tapahtunut sellaisen aihealueen piirissä, jonka tällä hetkellä tiedetään herättävän voimakkaita mielipiteitä". Syyttäjä rinnastaa toimittajat poliitikkoihin ja muihin julkisiin toimijoihin:

"Toimittajien edellytetään oikeudellisessa mielessä sietävän enemmän loukkaavia kommentteja kuin jonkun julkisuudelta suojassa työtään tekevän henkilön."

Tenhusen ja Laineen tapaukset katsotaan vähäisiksi. Esitutkinnot lopetetaan. Pelkosen ei katsota voivan perustellusti tuntea olevansa vaarassa.

Päätöksen tehnyt kihlakunnansyyttäjä **Sonja Varpasuo** sanoo, että kunnianloukkaustapausten kynnyks on aina korkeampi, jos esitetty arvostelu liittyy ammatissa toimimiseen.

"Arvostelua pitää kestää, jos se liittyy työhön eikä toimittajaan henkilönä."

Tekstistään huolimatta Varpasuo "ei osaa sanoa", pitääkö toimittajan sietää muita ammattiryhmiä enemmän juuri persoonaan käyviä loukkaavia kommentteja.

Päätöksen mukaan "tärkeä yleinen tai yksityinen etu ei vaadi syytteen nostamista".

Eikö yhteiskuntamme vihantäyteinen keskusteluilmapiiri voisi olla tällainen yleinen etu?

"Minusta tässä tapauksessa ei, mutta joku toinen voisi tulla toiseen lopputulemaan. Ja jos tilanne jatkuu tällaisena, en näe estettä ettei se voisi olla."

Valtakunnansyyttäjän tiedottaja välittää haastattelupyynnön myös yleisemmistä linjauksista viime kädessä vastaavalle valtakunnansyyttäjä **Matti Nissiselle**. Nissinen ei kui-

Yleisyys ei tee sallituksi

Journalistiliiton puheenjohtaja **Hanne Aho** pitää erikoisina kihlakunnansyyttäjän perusteita esituttokinnan rajoittamisesta **Linda Pelkosen** tekemissä rikosilmoituksissa.

Päätöksen mukaan Pelkoseen kohdistetut loukkaukset ovat tapahtuneet "sellaisen aihealueen piirissä, jonka (...) yleisesti tiedetään herättävän voimakkaita mielipiteitä." Lisäksi toimittajan tulisi syyttäjän mukaan sietää tavallista enemmän loukkaavia kommentteja, hieman kuin politiikonkin.

"Ei voi olla aihealueita tai henkilöitä, joiden kohdalla kunnian loukkaaminen on sallittua", Aho sanoo.

"Kritiikkiä pitää saada esittää, mutta henkilööseen menevä loukkaaminen on eri asia. On käsittämätöntä, että Suomen oikeuslaitos hyväksyy esimerkiksi huorittelun sillä perusteella, että se on yleistä."

Manu Haapalainen

tenkaan voi vastata: Valtakunnansyyttäjä ei kommentoi yksittäisiä päätöksiä julkisuudessa.

KYSYTÄÄN SIIS turkulaisen Tero Laineen perusteluja omalle käytökselleen. 43-vuotias Laine välttyi esitutkinnalta, vaikka toivoi tekstiviestissään Pelkoselle, että ”seuraava kulttuuri rikastus osuu kohdallesi henkilökohtaisesti”.

Rasististen ja naisvihaisten keskustelujen terminologiaa tunteva ei voi erehtyä Laineen viestistä. Hän toivoo Pelkosen tulevan raiskatuksi.

”Se on toivomus”, Laine sanoo. ”Ei uhkaus.”

Toivot siis että Pelkonen tulisi raiskatuksi?

”Älä oo naurettava itte. Toi on just teidän toimittajien ongelma. Te käännätte kaikki asiat pääläelleen.”

Viestiäsi on mahdoton tulkita muulla tavalla, kuin että toivot Pelkosen tulevan

raiskatuksi.

”Ei! Jos hän kirjoittelee tolla tavalla... Teillä toimittajilla on vastuu mitä kirjoitatte.”

En osaa tulkita viestiäsi muulla tavalla, kuin että toivot hänen tulevan raiskatuksi.

”Se on teidän toimittajien ongelma. Ette te osaa tulkita paljon muutakaan.”

Laine lopettaa puhe-
lun.

KESKUSRIKOSPOLIISIN rikosylikomisario **Thomas Elfgrén** sanoo, että rikosilmoitus kannattaa aina tehdä, jos jutuista saadut viestit käyvät uhkaaviksi. Elfgrén teki itse loppukesästä ilmoituksen omasta nettihäiriköstään, vaikka tietääkin, etteivät po-

liisin resurssit tahdo riittää juttujen tutkimiseen.

”Toimittajan ammatti ei tarkoita, että

Venäjä kintereillä

Oma lukunsa toimittajien nettihäiriköinnissä ovat niin sanotut Venäjä-trollit.

Heidän kohteekseen on päätynyt Ylen *Kioski*-ohjelmaa toimittava **Jessikka Aro**. Aro aloitti syksyllä 2014 joukkoistetun tietojenkeruun Venäjän puolesta verkkosotaa käyvistä informaatioosotilaista. Alkoi yhä jatkuva mustamaalauskampanja, jonka aikana Aron sähköpostiosoitteisiin ja puhelimiin on tulvinut uhkaavia viestejä niin Suomesta kuin Venäjältä, Baltian maista, Ukrainasta ja Kazakstanistakin.

”Puhelimesta on kuulunut esimerkiksi pelkkiä laukauksia”, Aro kertoo.

Tunnetut Venäjä-mieliset poliittiset vaikutajat ovat osallistuneet Aron mustamaalaukseen. **Johan Bäckman** on kutsunut Aroa ”NATO-pissikseksi” ja väittänyt tämän olevan amerikkalaisten ja Itämeren alueella toimivien turvallisuuspalveluiden ”tunnettu avustaja”. Lakimies **Jon Hellevig** on kutsunut Aroa ”propaganda-agentiksi”, eduskunnan suuren valiokunnan valiokuntaneuvos **Peter Saramo** taas häpeäksi Ylälle.

Aron on muun muassa toivottu ”kuolevan uraanimyrkytykseen”. Eräässä viestissä toivottiin ydiniskua *Kioskin* toimitukseen.

Aro kuvailee lokakampanjaa joukkoistetuk-
si vainoamiseksi.

”Lehdistön häirintä on tuttu metodi Venäjän ja Neuvostoliiton historiasta”, Aro sanoo.

”Tarkoitus on leimata minut epäluotettavaksi ja houkutella häiriköt pelottelemaan minua. Esimerkiksi Bäckman on maalittanut minua julkaisemalla yhteystietoni panettelujen yhteydessä ja siten ohjaamalla vihaiset ihmiset olemaan minuun yhteydessä.”

Mielenkiintoista kyllä, myös **Ilja Janitskin** ja hänen päätoimittamansa *MV-lehti* ovat säännöllisesti kantaneet kortensa Aron mustamaalaukseen, siis yhteisessä rintamassa pro-Venäjä-kiihkoilijoiden kanssa. Kovan linjan nationalistit ja rasistit löytävätkin vuoden 2016 Suomessa hengenheimolaisensa juuri Venäjältä.

MUUN MUASSA VENÄLÄISELTÄ *Notum.info* -sivustolta löytyvässä Bäckman-sitaatissa esiintyy ”toimittaja Jessikka Aro, Yhdysvaltain ja Baltian maiden salaisten palveluiden avustaja”.

Kysyn Bäckmanilta, mihin hän perustaa väitteensä Aron yhteyksistä erinäisiin tiedusteluor-

ganisaatioihin. Tällaiset väitteet johtavat vihaan ja uhkailuun. Dosentti sanoo minun kääntäneen hänen venäjänkielisen sitaattinsa väärin. Käännätän sitaatin käännöstoimistossa. Bäckman sanoo myös toimiston kääntäneen sitaatin väärin.

”Suomennos on väärennös”, Bäckman puuskahtaa.

On selvää, ettei ole. Tämä kierteily on pakko ymmärtää niin, ettet yksinkertaisesti halua kommentoida lausuntoasi.

”Enhän mä voi kommentoida väärennöstä.”

Onko sinua siis siteerattu väärin *Notum.info* -lainauksessa, jossa kerrot Aron avustavan tiedusteluorganisaatioita?

”Ei vaan sinä olet kääntänyt tekstin väärin. Ihmettelen mikä sinun ammattitaitosi on.”

Sitaatti on käännöstoimiston kääntämä. Mitä mielestäsi olet väittänyt? ”Heh heh. En ole väittänyt tuollaista.”

Et siis halua kommentoida väitteitäsi Jessikka Arosta.

”Kommentoin koko ajan. Olet lähettänyt mulle väärennetyn tekstin.”

Ja niin edelleen.

Manu Haapalainen

henkilökohtaisuuksiin menemistä tarvitsi sietää.”

Elfgren sanoo, että kynnyksen toimittajien ahdistelemiseen on madaltunut muissakin kuin maahanmuuttouutisissa.

”Yhteiskunnallinen ilmapiiri on johtanut siihen. Mutta on tietenkin niin, että rikollisen viestin rajaa on vaikea määrittellä. Tärkeää on ennen kaikkea oma kokemus, tuntee tulleensa loukatuksi tai olevansa uhattuna.”

Elfgren myöntää, että resurssien lisäksi poliisin motivaatio voi olla ongelma.

”Someen erikoistuneen nettipoliisin ja jonkun somesta ymmärtämättömän poliisin ymmärrys uhkailun vakavuudesta voi olla aivan eri tasolla.”

Elfgrenin keskeinen neuvo toimittajille on, että uhriutua ei pidä.

”Silloin antaa uhkailijalle sen mitä hän haluaa. Tämä vaatii tahdonlujuutta, mutta roskapalaute kannattaa yksinkertaisesti jättää lukematta. Lisäksi, työn-

antajalla on vastuu toimittajan työturvallisuudesta. Jos uhkailua tulee, on mediatalon asia arvioida tarvittavat toimenpiteet. Oma psyketti sillä ei kannata rasittaa liiaksi.”

Freelancereiden kohdalla mediatalojen turvallisuuskäytännöissä on vaihtelua. Uhkailluksi tulleen freelancerin kannattaa hakea apua Journalistiliitosta, liiton työehtoasiamies **Jussi Salokangas** sanoo.

OLEN ITSEKIN joskus sortunut epäasialliseen nimittelyyn kirjoituksissani. Muun muassa tullessani loppuvuodesta 2011 irtisanotuksi Otavamedialta, kirjoitin blogitekstin, jossa toivotin yhdelle esimiehistäni syöpäkuolemaa. Esimerkiksi nettioperaattorini asiakaspalvelijalle olen sadatellut, nimitellytkin.

Näissä ei ole mitään puolusteltavaa. Ymmärrän, miltä kiehuva viha tuntuu, ja itse vihaa ainakin minun olisi tekopyhää paheksua.

On kuitenkin vaikea ymmärtää tätä juttua varten haastateltujen raivoajien vihan pysyvyyttä. Haastatteluista jäi päällimmäiseksi tunne, että puhun nationalismiin, puhtaanvalkoisen Suomen ja rasismin nimeen vannovien uskonsoturien kanssa.

On hämmäntävää, että harva huorittelija ajattelee tehneensä väärin, tai edes toimineensa harkitsemattomasti.

Jututtamistani ihmisistä ainoastaan *MV-lehdessä* toimittajaa huoraksi kutsunut ja toisen raikausta toivonut varsinaissuomalainen **Arto** katsoi toimineensa väärin ja ymmärtävänsä nyt, että *MV-lehteä* ei kannata lukea, varsinkaan ilman kriittistä etäisyyttä. Masennuksesta ja alkoholiongelmasta kärsivä Arto sanoi olevansa sivuston viettäessä ennen kaikkea silloin, kun ”lääkkeiden ottaminen on unohtunut”.

Jokainen voi miettiä, mikä vihasivujen vastuu ylläsanotun valossa on. ●

Vastatrollaaminen auttoi Murajaa

Muun muassa Faktabaari-sivustoa toimittava **Tuomas Muraja** on saanut osansa uhkailusta jo vuodesta 2011 lähtien, jolloin hän ruoti *Turun Sanomissa* Suomen Sisun silloista periaateohjelmaa. Yksityisviesteissä on pahimmillaan uhattu myös Murajan perhettä.

Muraja kertoo löytäneen häiriköiden vaientamiseen ainakin yhden suhteellisen toimivan keinon: näiden matkimisen.

”Aloin ruokkia trolleja. Vastasin aina takaisin. Kopioin törkyfoorumelta lauseita, joihin upotin kirjoitusvirheitä. Osoitin häiriköiden osaamattomuuden ja heikkoudet ja, mikä pahinta, kehuin itseäni siekailematta”, Muraja kirjoittaa blogissaan.

”Uhkausviestien tulva loppui saman tien”, Muraja vahvistaa nyt.

”Varmasti toimintani näytti joistain ihmisistä epäammattimaiselta. Mutta trollaukseen

alentuminen lopetti uhkaavat yksityisviestit.”

Viestipommituksen hiljennyttyä Murajan nimissä lähetettiin viime syksynä hs.fi -pääteisestä osoitteesta tiedotusvälineille törkyistä mailia entisestä työnantajasta *Turun Sanomista*.

Muraja teki syksyllä muuttuneen lainsäädännön mahdollistaman rikosilmoituksen identiteettivarkauudesta.

”Halusin asiasta ennakotapauksen. Kävi tosin ilmi, että identiteettivarkauudesta oli ehditty tehdä 70 rikosilmoitusta jo ennen minua.”

Tammikuun puolenvälin jälkeen Murajalle ilmoitettiin, että identiteettivarkauden tutkinta on keskeytetty. Rikoksen tekijän henkilöllisyydestä ei ole saatu selvyyttä. Poliisi on saanut Sanomalta asiaan liittyvän henkilön nimen, ja on tavoitellut tätä tuloksetta – sähköpostilla.

Manu Haapalainen

Ihan tavallista työtä

Oscar-ehdokaselokuva *Spotlight* antaa toimittajan arjesta harvinaisen todenmukaisen kuvan.

KALLE KINNUNEN, TEKSTI • CASEY CURRY, KUVA
• HELI SAARELA, KUVANKÄSITTELY

Yksi asia oli *Boston Globe* -lehden toimittajille **Mike Rezendesille, Sacha Pfeiferille ja Walter Robinsonille** selvä. He eivät halunneet, että elokuva tekee

heistä sankareita.

”Ensimmäisen kerran meiltä pyydettiin lupaa elokuvahankkeelle vuonna 2008. Höh, ajattelimme”, Robinson muistelee.

Hän vertaa journalistin työtä makkaratekemiseen. Se on amerikkalainen sanonta, joka viittaa tylsään puuhaan.

”Hollywood kertoo toisenlaisia tarinoita. Emme oikein ymmärtäneet, kuka haluaisi katsoa elokuvan työstämme.”

Kiinnostukselle oli selkeä syy. Tutkivan journalismin *Spotlight*-tiimin muodostanut kolmikko oli avainasemassa, kun *Boston Globe* paljasti vuonna 2002 katolisen kirkon laajan salailun. Yksittäisiltä vaukuttaneista tapauksista hahmottui journalistille selkeä järjestelmällinen jatkumo. Pedofiliasta epäiltyjä ja syylliksi tiedettyjä pappeja oli vuosikymmenien ajan suojeltu Bostonissa.

Joulukuussa 2002 Bostonin arkkipiispa erosi. Paljastukset eivät jääneet vain paikalliseksi asiaksi. Salailu oli ollut niin laajaa ja määrätietoista, että hyssyttelyvaihkeen jälkeen katolinen kirkko myönsi ongelman.

Kun käsikirjoittajat **Josh Singer ja Tom McCarthy** tulivat tapaamaan toimittajia, epäilykset mutkat suoraksi vetävästä höpöleffasta alkoivat hälventyä.

”He todella tähtäsivät autenttisuuteen. He haastattelivat meitä yhä uudelleen. Saimme lukea käsikirjoituksen versioita ja he kuuntelivat, mitä halusimme muuttaa”, Robinson sanoo.

TOIMITTAJIA MIELLYTTI alusta asti tyyli, jonka elokuvantekijät olivat valinneet. Mitään ei haluttu liioitella. Tiimin jäsenet ovat samanarvoisia. Suuri osa elokuvasta sijoittuu työpöydän ääreen ja vi-

rastoihin. Jännittäväntä antia ovat haastattelutilanteet.

”Elokuva ennemmin vie työstämme kuviteltua loistoa kuin lisää sitä. Me toimittajat emme ole sankareita. Työ on törmäilyä pimeässä, joskus se ei johda mihinkään. Joskus saadaan hyvä juttu aikaan”, Robinson toteaa.

Spotlight-tiimin työ johti vuonna 2003 Pulitzer-palkintoon. Elokuva, jonka pääosia näyttelivät **Mark Ruffalo, Rachel McAdams ja Michael Keaton**, sai kuusi Oscar-ehdokkuutta – ja huomiota *Boston Globelle*, jonka tilaajamäärät ovat kääntyneet nousuun. Tutkivan journalismin *Spotlight*-tiimissäkin on nykyään enem-

män toimittajia kuin vuonna 2002, vaikka median murroksessa on yleensä siirretty toimittajia nimenomaan nopeampaan uutistyyliin.

”Minulle tärkeintä on, että elokuva jatkaa työtämme. Näistä asioista pitää puhua. Jos yksikin hyväksikäytön uhri saa siitä rohkaisua, on saavutettu jotain suurta”, Rezendes miettii.

Spotlight näyttää myös työn turhauttavan puolen. Syyskuun 11. päivän tapahtumat vuonna 2001 vievät toimittajien resursseja, vaikka pappitutkimuksissa on tehty jo läpimurto. Vielä ikävämpi on tilanne, jossa elokuvan Robinson joutuu toteamaan, että johtolangat pedofiilisa-

Miehet valokeilassa. Spotlight-elokuva pohjautuu Boston Globen toimituksen Spotlight-ryhmän tekemiin paljastuksiin. Ryhmään kuuluvat muun muassa toimittajat Walter Robinsonin (vas.) ja Mike Rezendes.

Sankareita ja puurtajia

Elokuviissa on nähty useinkin sankareita, jotka ovat ammatiltaan toimittajia. Usein työn kuvaus ei tavoittele uskottavuutta. Esimerkiksi **Stieg Larssonin** *Millennium* -kirjoihin perustuvien elokuvien toimittajahahmo Mikael Blomkvist näyttäisi tekevän työtään valtavalla omalla vapaudella. Suomessa Vares-leffoissa henkilögalleriaan kuuluu epämiellyttävä toimittaja Ruuhio.

Kehutuimmat toimittajaelokuvat ovat yleensä olleet aiheiltaan tosipohjaisia. Monet sijoittuvat erikoisolosuhteisiin. Esimerkiksi *Rakkaus veitsenterällä* ja *Kuoleman kentät* kertoivat länsimaisista journalistista Kaukoidässä.

Kirjoittavan toimittajan arkiseen työhön paneutuvia elokuvia on vähän. Kaikkien journalistielokuvien esikuvana voidaan edelleen pitää **Alan J. Pakulan** ohjaamaa *Presidentin miehiä*. Se kertoi, kuinka **Bob Woodward** ja **Carl Bernstein** pääsivät jyvälle Watergate-skandaaliin johtaneista tapahtumista. Pääosia esittivät **Robert Redford** ja **Dustin Hoffman**.

Kalle Kinnunen

lailun selvittämiseen olisivat olleet hänen nenänsä edessä jo vuosia aiemmin.

"Noin se meni, ja kyllä se harmitti", Robinson sanoo.

"Olimme olleet välinpitämättömiä ja uskoneet, että kiinni jääneet papit ovat poikkeustapauksia. Hyvä, että tämä puoli on elokuvassa mukana."

Kaikki kolme toimittajaa työskentelevät yhä *Boston Globelle*.

SPOTLIGHTIN PRESSIPÄIVÄSSÄ Lontoossa oli mukana myös ohjaaja-käsikirjoittaja Tom McCarthy. Hänellä on selkeä näkemys siitä, miksi toimittajien tarina piti kertoa näytelmäelokuvan eikä dokumen-

tin keinoin.

"Fiktioelokuva tekee erilaisen, syvemmän tunteellisen vaikutuksen, ja se leviää laajemmalle. Jos elokuva onnistuu, sen näkevät miljoonat katsojat", McCarthy toteaa.

Vakavasti toimittajien työhön suhtautuvan elokuvan saaminen tuotantoon ei ollut yksinkertaista. McCarthy ja Singer neuvottelivat ensin suurten Hollywood-studioiden kanssa.

"Isot studiot olivat epävarmoja. He halusivat selkeämmin yhden päähenkilön. Elokuvasa olisi pitänyt olla myös pahishahmo", McCarthy kuvailee.

"DreamWorks olisi ollut kiinnostunut,

mutta heille ongelmaksi taisi muodostua heidän levityssopimuksensa Disneyn kanssa."

McCarthy uskoo, että Yhdysvalloissa Disney ei olisi halunnut tarttua elokuvaan, jossa on kaksi tulenarkaa aihetta, uskonto ja pedofilia.

Lopulta elokuvan tuotti Open Road Films, uusi keskisuuri yhtiö. Budjettia jouduttiin leikkaamaan kolmanneksella aiemmin kaavailusta, McCarthy kertoo.

Useimmissa Euroopan maissa elokuvan oikeudet päättyivät Sonylle, jonka elokuvateatterilevitystä edustaa Suomessa Disney. Ironista kyllä *Spotlightin* levittää siis Suomessa Disney. ●

Toimittajasta viestijäksi

Viestintäammattilaiset Kirsi Piha ja Mikael Jungner kertovat, miten toimittaja pärjää viestintätoimistoissa.

ANNA-SOFIA NIEMINEN, TEKSTI • ANNA AUTIO, KUVAT

Kun **Kirsi Piha** rekrytoi toimittajia viestintätoimisto Ellun Kanoihin, hän kehoittaa työnhakijoita pohtimaan yhtä asiaa: suhdetta journalismiin.

”Toimittajan pitää itse miettiä tosi tarkkaan, haluaako hän pois journalismista viestintätoimistoon, joka on asiakastyötä”, Ellun Kanojen perustaja, omistaja ja hallituksen puheenjohtaja sanoo.

Pihan mielestä viestintätoimistossa työskentelevällä pitää olla iso halu auttaa yrityksiä kommunikoimaan paremmin. Toimittajalla ja viestijällä on eri tavoite. Siinä missä toimittaja haluaa kuulla yrityksestä salaisuuden tai skandaalin, viestijän tehtävä on auttaa yritystä siten, että yritys ei joudu skandaaliin.

Monella toimittajalla on iso palo muuttaa maailmaa journalismin keinoin, ja silloin työ viestintätoimistossa voi olla pettymys. Siksi päänsisäinen muutuskustelu kannattaa Pihan mielestä käydä etukäteen.

”Tähtitoimittaja ei ole täällä tähtitoimittaja.”

Piha ei kuitenkaan ajattele, että toimittajat ja viestijät olisivat jotenkin eri puolilla. Hän huomauttaa monen toimittajan toivovan, että yritykset viestisivät avoimemmin. Se on myös Ellun Kanojen missio.

”Ehkä siksi toimittajat sopivat meille tosi hyvin.”

TOIMITTAJILLA ON MUUTAMIA piirteitä, jotka Pihan mielestä istuvat erityisen hyvin viestintätoimistoon. Yksi niistä on nopeus. Toimittajat ovat paitsi nopeita kirjoittamaan, myös nopeita huomamaan, mikä on oleellista.

Viestintätoimisto Kreabin Suomen-toimitusjohtaja **Mikael Jungner** nostaa esiin saman asian. Hänestä toimittajat erottuvat tavallaan hahmottaa asioita, kyvyllään löytää ja tiivistää olennainen ja nopeudella.

”Jos miettii, että toimittaja tekee kahdesta neljään juttua, joku väitti että jopa kuusi juttua päivässä. Se tahti on aika kova. Harvassa muussa ammatissa tehdään noin nopeasti asioita”, Jungner sanoo.

Pihan mielestä tärkeää on myös toimittajien laaja kiinnostus erilaisiin asioihin, minkä ansiosta toimittajat pystyvät helposti sukkuloimaan erilaisten asiakkaiden välillä. Lisäksi Piha arvostaa sitä, että toimittajilla on usein näkemys asioista. Asiakkaille pitää hänen mielestään pystyä tarjoamaan näkemystä, ei pelkästään tasavahvoja ehdotuksia siitä, miten voi toimia.

Sitten on tietysti erityisosaamista. Esimerkiksi taloustoimittaja ymmärtää numeroiden päälle, ja se on Pihasta oleellista, koska viestinnän on tarkoitus vauhdittaa liiketoimintaa.

Jungner puolestaan tuo vahvasti esiin toimittajien käytännön kokemuksen. Kokemus tuo osaamista ja uskottavuutta, kun auttaa yrityksiä toimimaan median kanssa. Jos on esimerkiksi esiintymiskokemusta televisiosta, on helpompi antaa esiintymiskoulutusta.

Jungner pitää arvossaan myös toimittajan kriittisyyttä. Se auttaa tekemään luotettavaa ja uskottavaa sisältömarkkinointia.

SISÄLTÖMARKKINOINTIIN KITEYTYVÄT suurimmat eroavaisuudet, mitä tulee Pihan ja Jungnerin näkemyksiin toimittajista viestijöinä. Pihan mielestä olisi kapeakat-

seista ajatella, että ex-toimittajien kannattaisi erityisesti tuottaa sisältöjä. Jungnerin mielestä he sopivat ennen kaikkea sisältöjen tuottamiseen.

Jungner ajattelee, että jos on hyvä journalisti, on hyvä myös sisältömarkkinoinnissa ja natiivimainonnassa. Niissä vaaditaan samankaltaista osaamista, vaikka tavoitteet ovat erilaiset. Yksinkertaistettuna sisältömarkkinoinnilla tarkoitetaan yrityksen omiin kanaviin tehtyä journalismin kaltaista sisältöä, kun taas natiivimainonta on journalismin näköistä maksettua mainostilaa esimerkiksi aikakauslehdessä.

Omilla vahvuuksilla. Toimittajilla on paljon ominaisuuksia, joista on apua viestintätehtävissä. Ellun Kanojen perustaja ja hallituksen puheenjohtaja Kirsi Piha nostaa esiin muun muassa nopeuden ja näkemysellisuuden.

”Ei tule mieleen sellaista ammattiryhmää, joka haastaisi sisällöntuotannossa journalistit”, Jungner sanoo.

Kreabin Suomen-toimistolla on 22 työntekijää, joista kaksi on ex-toimittajia. Toinen tekee erityi-

Asenne vaikuttaa. Kirsi Piha kiinnittää rekrytoinneissa paljon huomiota hakijan asenteeseen. Yksi tärkeä asia on, että on tiimipeluri. Kuvassa Ellun Kanojen työntekijät Matti Lehto (vas) ja Martti Lindholm.

”Journalistisen työn kautta hankittu osaaminen on aika uniikkia.

Viestintätoimisto Kreabin
Suomen-toimitusjohtaja, Mikael Jungner

sesti sisältömarkkinointia, toinen työskentelee kriisiviestinnän, viestintästrategian ja esiintymiskoulutusten parissa. Tehtävänkuvat ovat muotoutuneet työntekijöiden vahvuuksien perusteella.

Ellun Kanoissa lähtökohta on eri: kaikki tekevät kaikkea, ja työtä tehdään tiimeissä. Ex-toimittajat hoitavat asiakkuuksia, kontaktoivat medioita ja toimivat tiiminvetäjinä siinä missä kaikki muutkin.

Ellun Kanojen reilusta 30 työntekijästä neljä on ex-toimittajia.

”Jossain vaiheessa moni meille töihin hakeva sanoi, että tekee sitten strategia-työtä, mutta ei mediakontaktointia. Sanoin, että valitettavasti sinä et sitten voi tulla meille”, Piha kertoo.

Sekä Kreabiin että Ellun Kanoihin on rekrytoitu hyvin erilaisia ihmisiä erilaisista taustoista. Rekrytoinneissa haetaan ennen kaikkea osaamista ja asennetta, ei ammattikunnan edustajaa.

”Meidän missio on muuttaa toimialaa, ja siihen tarvitaan vähän ristiinpölyttämistä”, Piha sanoo.

EX-TOIMITTAJAT EIVÄT voi yksin muuttaa viestintäalaa. He voivat kuitenkin tuoda rohkeutta ja avoimuutta yrityksiin.

Piha kertoo, että moni toimittajataustainen viestijä on yllättynyt, kun on huomannut yritysten pelkäävän toimittajia. Hän on yrittänyt selittää viestijöille, mistä se voi johtua: Jos yritys ostaa etusivun mainoksen *Helsingin Sanomista*, hän voi kontrolloida sitä täysin. Jos taas yrityksen toimitusjohtaja antaa haastattelun, hän tavallaan luovuttaa kontrollin medialle. Hän ei voi vaikuttaa jutun otsikkoon tai näkökulmaan.

Piha toivoisi yritysten ymmärtävän, että he eivät voi hallita kaikkea. Toimittajataustaiset viestijät voivat auttaa ymmärtämään tämän.

Myös Jungner näkee, että toimittajat kehittävät osaltaan viestintäalaa. Hänestä toimittajien vaikutus linkittyy alan muuttamiseen. Sisältömarkkinoinnin ja natiivimainonnan merkitys kasvaa. Rutiinoiden sijaan tai lisäksi viestintätoimistoilta halutaan ostaa yhä vaativampia töitä, ja niissä toimittajien kokemuksesta on hyötyä. Toimittajille on Jungnerin mukaan viestintäalalla jatkuvasti kasvava kysyntä.

”Journalistisen työn kautta hankittu osaaminen on aika uniikkia”, Jungner sanoo. ●

KUVA: ARI HEINONEN / OTAVAMEDIA / LEHTIKUVA

Kriittisyys auttaa. Kreabin toimitusjohtaja Mikael Jungner arvostaa toimittajien kriittisyyttä. Se on tarpeen, kun tekee luotettavaa ja uskottavaa sisältömarkkinointia.

Veikkauksen tiedottajat tarvitsevat sosiaalista älyä

Veikkauksen tiedottajilla on eräs varsin erikoinen työtehtävä: kahvittelu lottomiljonäärien kanssa. Tiedottajat kirjoittavat näistä tapaamisista uutisia, joissa voittajat kertovat nimettöminä tarinansa.

”Tällainen vaatii tiedottajalta sosiaalista älyä, heittäytymistä tilanteeseen ja myös uutisvainua”, viestintäpäälikkö **Maria Roos** sanoo.

Hänen vetämässään Veikkauksen viestintätiimissä on kuusi tiedottajaa ja muuta viestinnän ammattilaista, joista puolella on toimitajataustaa. Pääosin tiedottajien työtehtävät ovat melko tavallisia, esimerkiksi mediasuhteiden hoitamista, sisällön tuottamista sosiaaliseen mediaan ja osavuositarkastuksen ko-

koamista.

Siinä missä viestintätoimiston työntekijät hoitavat useiden yritysten asioita, yrityksen viestintäosastolla keskitytään tietysti oman yrityksen asioihin. Ei tarvitse orientoitua jatkuvasti uudestaan eri asiakkaiden tekemisiin ja hypätä toimialasta toiseen.

”Veikkauksella saa syventää tekemistä ja ideoida uusia tapoja tuoda yrityksen asiaa esiin”, Roos sanoo.

Työssä vaaditaan kuitenkin paljon samankaltaista osaamista kuin viestintätoimistoissa – tai toimittajan töissä. Roosin mielestä tärkeää on muun muassa nopeus, heittäytymiskyky ja taito löytää ja kiteyttää olennainen.

Anna-Sofia Nieminen

Nuori sanan- vapaustaistelija

European Youth Pressin hallituksen jäsen Anna Saraste haluaa lisätä nuorten toimittajien tietoisuutta lehdistönvapaudesta.

SUSANNA SIIRONEN, BERLIINI, TEKSTI •
MERJA HANNIKAINEN, KUVA

Aktivisti ja toimittaja. Berliinissä asuva Anna Sarasteen työviikosta vähintään puolet kuluu järjestötyöhön EYP:ssä. "Nuorten toimittajien aktivismi on Suomessa melko vähäistä. Ajatellaan, että aktivisti ei voisi olla objektiivinen toimittaja. Mielestäni voit olla objektiivinen toimittaja, vaikka taistelisitkin omien oikeuksien puolesta."

Aнна Sarasteella ei ole vapaa-ajan ongelmia. Muutama tunti poissa sähköpostin äärestä tarkoittaa kymmenien viestien kertymistä postilaatikkoon.

Saraste toimii toimittaja- ja sananvapaujärjestö European Youth Pressin (EYP) kahdeksanhenkisessä hallituksessa. Järjestö haluaa ravisella nuoria toimittajia pohtimaan sanan- ja lehdistönvapauteen liittyviä kysymyksiä.

Monessa Euroopan maassa hallitusten ja vallassa olevien poliitikkojen kritisointi on tabu. Esimerkiksi Makedoniassa, Bulgariassa ja Unkarissa toimittajat saavat kriittisistä kirjoituksista palautteeksi tappouhkauksia.

"Meidän unkarilainen nuorten toimittajien jäsenjärjestö haluaisi tehdä jonkinlaisen pakolaisprojektin, mutta he eivät voi, koska äärioikeiston uhat ovat niin suuret", Saraste kertoo.

Myös Suomessa ilmapiiri on kiristynyt. Viime syksynä uutisoitiin laajasti, että suomalaisten toimittajien saamat tappouhkaukset ja vihapostit ovat yleistyneet. Muun muassa MTV ja *Ilta-lehti* ovat rajoittaneet juttujen kommentointimahdollisuutta lisääntyneen vihapuheen vuoksi. Turvapaikanhakijoista kertoviin juttuihin tulee

jatkuvasti asiattomia kommentteja.

Vaikka Suomi on ollut vuosia Toimittajat ilman rajoja -järjestön sananvapausindeksin ykkösmaa, pelkona on että vihapuhe ja uhkailu saavat suomalaistoimittajatkin sensuroimaan itseään.

Itsesensuuri on tyypillinen ilmiö monessa rajoitetun lehdistönvapauden maassa. Sananvapautta ei siis aina edes rajoiteta ulkoapäin, vaan toimittajat saattavat sensuroida itse itseään lähes huomaamattaan.

EYP HALUAA tehdä näkyviksi juuri nämä ongelmakohdat. Järjestön tavoitteena on tarjota koulutusta aiheista, joita ei välttämättä käsitellä opiskeluissa tai työelämässä. Viime vuonna järjestöllä oli koko vuoden kestävä lehdistönvapausprojekti, jossa koulutettiin 15 maasta nuori toimittaja tekemään sananvapaustyötä omassa maassaan.

Projektin käynnistyttyä siihen osallistuneen unkarilaisen toimittajan sähköpostiin murtauduttiin. Saraste sanoo, että tämä havahdutti myös kouluttajat huomaamaan, kuinka tärkeää riskien arvioiminen on, sillä ketään ei haluta asettaa turhaan vaaraan.

"Kun valkovenäläinen toimittaja

ANNA SARASTE, 26

• Toiminut EYP:ssä vuodesta 2012 ja hallituksessa lokakuusta 2014.

• Työskentelee freelancetoimittajana.

• Yhteiskuntatieteiden maisteri Tampereen yliopistosta.

EUROPEAN YOUTH PRESS (EYP)

• Kattojärjestö 25:lle kansalliselle järjestölle.

• Jäsenenä noin 60 000 alle 30-vuotiaasta media-alan ammattilaista.

• Kouluttaa nuoria toimittajia, mahdollistaa kansainvälistä liikkuvuutta.

postasi Instagramiin kuvia, joissa luki 'pressfreedom' ja 'freeourmedia', kysyin häneltä, että olethan aivan varma, että haluat julkaista nämä, koska hän joutuisi varmasti tarkkailtavaksi", Saraste sanoo.

Lehdistönvapautta rajoittavat myös palkat ja mediaomistukset. Esimerkiksi Italiassa sanomalehtijutusta maksetaan freelancetoimittajalle 10–20 euroa. Huonot palkat kaventavat lehdistönvapautta, sillä ne vähentävät toimittajien mahdollisuutta tarttua suuritöisiin tutkiviin juttuihin ja vaikeisiin poliittisiin aiheisiin.

Huonosti maksetut avustajaspäivämäärät ja nollatuntisopimukset ovat olleet tapetilla Suomessakin. Saraste huomauttaa, että nuorten toimittajien tulisi olla kiinnostuneita työmarkkinaolosuhteista ja työoikeudesta, sillä ne luovat puitteet sille, missä ja miten journalismia tehdään. Hän kehottaakin nuoria journalisteja aktivoitumaan asiassa, jotta huonot työehdot eivät pääse rapauttamaan Suomen lehdistönvapautta.

"Suomessa aktivismi koetaan toimittajien piireissä vieraaksi, mutta oman ammattikunnan edustaminen ja sen oikeuksien ajaminen täytyisi olla meilläkin nykyistä hyväksyttävämpää. Kuka muu ajaa oikeuksiamme, ellemmme me itse?" •

ÅU springer ikapp

I flera år följde Åbo Underrättelser lugnt med läget i branschen för att sedan i rasande takt starta en digital förändringsprocess. En ensam liten aktör kan agera snabbt men i Åbo undrar många vad som hänt med det omtalade mediesamarbetet.

LINA LAURENT, TEXT • JUSSI VIERIMAA, FOTO

Snön faller tätt utanför Logomo, VR:s gamla reparationsverkstad i Åbo. Skyltarna visar vägen till platser som fått namn enligt en något udda språkpolicy: Logomo Sali, Kitchen, Logi, Konttori och Byrå. Trendigt så det förslår men inte en endaste skylt avslöjar vilka företag som verkar innanför den gamla tegelfasaden.

Finlands äldsta dagstidning *Åbo Underrättelser*, ÅU, flyttade till Logomo våren 2015. Ett mål var att flytta till en plats med andra kreativa företag för att lättare kunna samarbeta med dem. Ett annat mål var att få ett mer ändamålsenligt och modernt öppet kontor.

Sex månader tidigare hade **Pär Landor** tagit över som chefredaktör efter **Torbjörn Kevin** som ledde tidningen i 27 år. I samma veva inleddes ett stort arbete med att förnya tidningens webbplats, papperstidningens layout och med att implementera det nya tankesättet: digitalt först, ett känt mantra från andra mediehus.

Tidningen har en relativt stor följarskara på Facebook (knappt 5 900), något som redaktörerna försöker utnyttja för att skapa dialog och få nyhetstips. Senaste nytt på ÅU är webbvakning sju dagar i veckan och en betallösning på webben: ÅU Digital säljs för 6,95 euro per månad.

"Vill man göra något vettigt på webben måste man gå in för användaravgifter", säger Pär Landor.

Klockan 7.30 inleder nyhetscheferna **Siv Skogman** och **Pia Heikkilä** arbetsda-

gen. I dag ansvarar Siv Skogman för dagslistan och den övergripande planeringen och Pia Heikkilä för webben. På en stor skärm på väggen mittemot visar Google Analytics antalet webbesökare i realtid, liksom på vilka plattformar de läser *Åbo Underrättelser*s webbplats: dator, mobil, eller surfplatta.

När betallösningen infördes för sex veckor sedan sjönk besökarantalet. I början var alla artiklar låsta men småningom har webben luckrats upp och i dag är en del av innehållet öppet för alla.

"Sker det en bilolycka på Kimitoön eller tar polisen fast en rattfull på Skärgårdsvägen skjuter siffrorna i höjden", konstaterar Siv Skogman.

ÅBO UNDERRÄTTELSERS slogan "Livet är lokalt" är väletablerad och ett rättesnöre som både journalister, ledning och ägare tror på.

"Frågan för oss är inte om det lokala är lösningen, det är jag övertygad om, utan närmast hur vi kan bli ännu mer lokala", säger Pär Landor.

Någon enkel lösning finns inte. Till *Åbo Underrättelser* och systertidningen *Pargas Kungörelser* utmaningar hör förutom konsumenternas ändrade mediebeteende ett stort geografiskt område, en allt dyrare utdelning och framför allt att bolaget i sig är en mycket liten aktör.

"Att vi är ensamma ger en enorm frihet som är fantastisk. Vill vi till exempel ändra vår webbplats i morgon gör vi det. Samtidigt är det jobbigt att vara en liten aktör, att skapa en webbaffär för betallösningen

var ett enormt arbete", säger Pär Landor.

Samarbete mellan de finlandssvenska mediehusen har varit ett ständigt återkommande diskussionsämne under de senaste tjugo åren men resultaten har varit få.

"Det är frapperande att man i de finlandssvenska mediehusen sitter skilt för sig och grubblar på samma problem samtidigt som det inte går så bra", säger Pär Landor och konstaterar att samarbetet i slutändan är en ägarfråga.

Förlags Ab Sydvästkusten som ger ut *Åbo Underrättelser* och *Pargas Kungörelser* har hittat sina egna lokala samarbetspartners. Tryck och distribution sker i samarbete med *Turun Sanomat* som även ger it-stöd och inhyser ÅU:s servrar. Lanseringskampanjen av den nya webben gjordes av en reklambyrå som har kontor i Logomo.

Förlags Ab Sydvästkusten hade 2014 en omsättning på 3,16 miljoner euro och

Egna lösningar. Ett litet mediehus löser de flesta problem själva. Paul Söderholm (t.h.) är it-stöd och hjälper kolleger med bland annat webb- och dataproblem. Chefredaktör Pär Landor säger att samarbete med andra är viktigt: "Det värsta man kan göra är att isolera sig och i Logomo är vi bland andra kreativa företag."

Välkomnar webbvakningen. Nyhetscheferna Siv Skogman och Pia Heikkilä (t.h.) säger att de anställda länge frågat efter en sjudagars bevakning på webben. "Det kändes dumt att webben under helgerna kunde vara orörd i tre dagar", säger Heikkilä.

Prövar sig fram. Den nya webben ger nya möjligheter. Redaktör Jean Linden jobbar gärna med video.

gjorde en förlust på drygt 113 500 euro. Förlusten täcks med pengar bolaget fick när det sålde sin andel i Åbo kabel-tv 2011 – en affär som gav kring 2,5 miljoner euro. Styrelseordförande **Lasse Svens** säger att det finns en buffert för ytterligare förluster men den äts upp rätt snabbt.

"Målsättningen för bolaget är självklart att verksamheten på sikt ska vara lönsam. Vi är införstådda med att det tar tid att anpassa sig till det som sker på marknaden och den operativa ledningen jobbar som bäst med att hitta nya lösningar."

PÅ REDAKTIONEN är tilltron till *Åbo Underrättelser* som varumärke stark. Pia Heikkilä säger att hon ändå känner stor osäkerhet för framtiden.

"Tidigare hade jag tvärsäkra åsikter om ÅU och om branschen men det har jag inte längre."

Siv Skogman påpekar att de som jobbar på ÅU är rätt pragmatiska. Man job-

bar med de medel man har och försöker hitta nya lösningar. Kolleger undervisar varandra i att fota och göra videon (redaktionen har ingen fotograf) och tillsammans ritade man den nya layouten för tidningen.

"Vi har en jättebra stämning, en skön jargong och mycket lite surhet eller bitarhet", säger Siv Skogberg.

"Jag tror att vi alla känner ett stort ansvar för tidningen och de flesta jobbar otroligt mycket. Ofta är jag själv imponerad över hur den mängd innehåll redaktionen kan prestera i förhållande till sin storlek", säger Pia Heikkilä.

På skärmen stiger antalet besökare på ÅU:s webbplats. En jägare har omkommit i Sagu och en ung man har dödats i en fastighet på Västerlånggatan i Åbo centrum. ●

VAD TYCKER STYRELSEMEDLEMMARNA OM FÖRLAGS AB SYDVÄSTKUSTENS FRAMTID?
LÄS DERAS SVAR PÅ WEBBEN: JOURNALISTI.FI

FÖRLAGS AB SYDVÄSTKUSTEN

● Ger ut Åbo Underrättelser som grundades 1824 (upplaga 6 600 ex), tvåspråkiga Pargas Kungörelser som grundades 1912 (upplaga 4 450) och Fiskarposten som utkommer 10 gånger per år.

● Har 26 anställda, varav en i Kimito och tre i Pargas.

● Hade 2014 cirka 1,5 miljoner euro i annonsintäkter av vilka Pargas Kungörelser inbringade knappt 30 procent.

● De största ägarna är Stiftelsen för Åbo Akademi (31 procent) och Löfgrenska kulturfonden (50 procent), som förvaltas av Stiftelsen för Åbo Akademi.

● ÅU utkommer som papperstidning tisdag–lördag, PK på torsdagar.

● ÅU:s webbplats har cirka 96 000 unika besökare per månad.

MAGNUS LONDEN • magnus.londen@gmail.com SKRIBENTEN ÄRFRILANSJOURNALIST OCH FÖRFATTARE FRÅN HELSINGFORS.

Såld till lägst bjudande

I slutet av januari rapporterade *journalisten.se* om hur Bonnier Tidskrifter (BT) kastat fram ett nytt avtalsförslag till sina kära frilansande medarbetare.

Avtalet går i korthet ut på att bolaget nu får ensamrätt till frilansarens text i alla sina varumärken. I dessa 23 "varumärken" (det kallades förr tidningar) får BT med andra ord både publicera och bearbeta det ursprungliga materialet "ett obegränsat antal gånger och utan begränsning i tid, geografiskt eller i omfattning". För detta erbjuder BT tio procent av ursprungsarvodet för varje nypublicering.

BT bjuder även på en fantastisk extra paragraf som säger att allt detta även ska gälla retroaktivt.

Du läste alldeles rätt: Retroaktivt.

Så när frilansare X skriver under avtalet överläter hen samtidigt alla texter eller bilder som hen publicerat tidigare i någon av BT:s tidningar att användas hur som helst i 23 varumärken i framtiden.

Allt detta fick juristen **Olle Wilöf** på svenska Journalistförbundet att kommentera på förbundets webbplats:

"Ett riktigt superdåligt avtal. Ett extremfall bland fulavtalen, skulle man kunna säga."

I **FINLAND** pågår motsvarande process, kanske med undantag

för det retroaktiva. Sanoma har sedan länge tvingat sina frilansare på knä och nu är bland annat Viestilehdet Oy (*Maaseudun Tulevaisuus*) på gång.

”Utan respekt förlorar mediebolagen snabbt sina medarbetare.

Avtalet har samma ultra-liberala paragrafer: du ger över alla rättigheter till ditt eget verk, allt du producerar kan användas i andra tidningar. Det du skrivit, eller dina bilder, kan fritt redigeras och ändras och därefter publiceras i andra tidningar utan att du får vetskap om det.

Det här betyder också att den du intervjuar inte kan veta var intervjun sist och slutligen publiceras. Som kronan på verket uppger Viestilehdet Oy att avtalet inte är förhandlingsbart.

MEDIEBOLAGEN är uppenbarligen flockdjur där eget tank är okänt, för också KSF Media håller just nu på med samma nya visa.

Enligt ett avtalsförslag som *Journalisten* fått uppgifter om kräver KSF Media att frilansare ger över alla sina rättigheter, så att texterna kan publiceras i vilket varumärke som helst inom koncernen. En kolumn i *Hbl* kan med andra ord fritt ändras (av KSF Media) och nypubliceras till

exempel i Konstsamfundets publikation, *Konstsam*. Ett kåseri i *Västis* kan copypastas och redigeras om till *Forum*. Och vice versa.

Självklart kan frilansarens texter användas i marknadsföringen av koncernens publikationer och dessutom ges över till tredje part. Eller för att vara riktigt korrekta ska vi inte tala om "frilansare" här. KSF Media vill nämligen göra avtal endast med firmor.

SOM ETT SVAR på Bonnier Tidningars (och andra mediebolags) avtal rasade frilansarna i Sverige. Därför skrev Svenska tecknare, Journalistförbundet, Bildleverantörernas Förening och Svenska Fotografers Förbund en sansad men bestämd debattartikel i *Dagens Media* (26.1). I artikeln finns många viktiga poänger som alla mediebolag nu borde fundera riktigt, riktigt, noga på:

"Att anlita en frilansare är att ingå ett affärsavtal och sådana måste ingås med respekt. Moderna affärsavtal kan inte bygga på att den starkare parten försöker påtvinga den svagare oskäliga villkor."

Respekt är nyckelordet här. Utan respekt förlorar mediebolagen snabbt sina medarbetare. Ändå ska väl någon fortfarande fylla också apparna och varumärkena med journalistiskt innehåll?

Eller ska juristerna och deras uppdragsgivare fixa också det?

OTHMAN LADDAR MED NYA LEDARE

Årets Topeliuspristagare **Henrik Othman** konstaterade i sitt tacktal att han aldrig upplevt ett så intensivt nyhetsår som 2015.

"Världen har verkligen trängt sig på och många av de ämnen jag hade tänkt ta upp i ledare under fjolåret har blivit liggande på lager", säger Othman.

Han väntar sig ett lika intensivt 2016.

"Jag kommer att fortsätta skriva om samhällsfördraget och ta ställning emot tvångslagar, jag kommer att uppmana till måtta och sans i flyktdebatten och bekämpa alla former av rasism."

I bevakningen av lokalpolitiken värnar han om öppenheten. Den har varit omtvistad bland annat i rekryteringsprocessen av en ny stadsdirektör i Othmans hemstad Jakobstad.

"Högskolornas resurser och beroende är också en av våra viktigaste framtidsfrågor. Vi ska inte säga av den gren som framtidens generation ska sitta på."

Har du alltid en klar uppfattning om vad du tycker i kvistiga fall?

"Ja, de flesta går att relatera till tidningens grunddokument, som talar för öppenhet, tolerans, frisinne och försvar av svenska språkets ställning. Det sitter i ryggraden."

Johan Svenlin

TALTIDNINGAR LÄGGER UT TEXTEN

Svenska Textalk har sedan årsskiftet tagit över redigeringen av de nio taltidningar som ges ut av Finlands svenska taltidningsförening. Hittills har föreningen haft sju deltidsanställda redigerare som satt ihop innehållet från tidningarna till en struktur som är lättillgänglig för de 340 prenumeranterna.

"Textalk har ett verktyg som effektiviserar redigeringen. Vår verksamhet är beroende av bidrag och tack vare automatiseringen kan vi sänka våra produktionskostnader", säger **Daniel Ainasoja**, verksamhetsledare på taltidningsföreningen.

Uppläsningen sköts fortfarande av den finlandssvenska talsyntesen Samuel.

Johan Svenlin

etiikka

Milloin etninen tausta on syytä kertoa?

MANU MARTTINEN, TEKSTI • ANNA-KAISA JORMANAINEN, KUVITUS

Journalistin ohje 26 sanoo, että ihmisen etnistä taustaa ei saa tuoda esiin halventavasti tai asiaankuulumattomasti. Mitä se tarkoittaa?

Turvapaikanhakijoiden määrän nopea lisääntyminen on muuttanut taustaa, jolla ihmisen etninen tausta on tuotu esiin rikosuutisissa. Viime aikoina perinteisessä mediassa on julkaistu aiempaa enemmän uutisia, joissa epäillyn tekijän tausta ja turvapaikanhakijastatus on kerrottu jo epäilyvaiheessa.

”Lukijalle pitäisi pystyä kertomaan, miten etninen tausta on oikeasti vaikuttanut uutisoituihin rikoksiin – jos on.

Journalistin ohjeisiin sitoutuneessa mediassa etnisen taustan kertomisesta on perinteisesti pidättäydytty, koska se leimaa helposti koko ryhmän. JSN:n linjausten mukaan taustojen kertominen on ollut perusteltua esimerkiksi silloin, kun tiedon on katsottu auttavan poliisia rikoksen selvittämisessä tai jos tieto on muuten olennainen.

Ilta-Sanomien vastaava päätoimittaja **Tapio Sadeoja** sanoo, et-

tä muutoksen taustalla ovat paitsi suuret turvapaikanhakijamäärät myös sosiaalisen median ja vihasivustojen aiheuttama paine.

Myös poliisi kertoo aiempaa avoimemmin, jos rikoksesta epäilty on ulkomaalaistaustainen tai turvapaikanhakija. Sadeojan mukaan uutisointitavan täytyikin muuttua. ”Jos perinteinen media vaikeuttaa, niin sitten somet, mv-lehdet ja muut mellastavat ja ihmiset luulevat, että niissä oleva tieto on totta. Siksi meidän pitäisi pystyä kertomaan näistä asioista, mutta pysyä totuudessa ja asiallisena.”

Sadeoja korostaa, että turvapaikanhakijastatus on muuttunut oleelliseksi tiedoksi, joka on syytä kertoa. Siitä vaikenemiselle ei enää ole samoja perusteita kuin ennen.

”Tässä on kysymys Eurooppaa vuosikymmeniksi – ehkä lopullisesti – muokkaavasta muutoksesta. Silloin journalistien tehtävä on kertoa kaikki mahdollinen siihen muutokseen liittyvä tieto.”

MTV UUTISTEN vastaava päätoimittaja **Merja Ylä-Anttila** sanoo, että Journalistin ohje 26 on tulkinnanvarainen, ja että ohjeiden on kyettävä elämään ajassa, minkä takia yleiset muotoilut ovat suotavia. Hän korostaa tähän ohjeeseen sisältyvää sanaa *asiaankuulumattomasti*.

”Kyse on aina tapauskohtaisesta journalistisesta ratkaisusta. Jos teossa on nähtävissä, että etninen alkuperä, kansalaisuus tai turvapaikkastatus on jollain tavalla ollut teossa taustalla tai vaikuttanut rikokseen tai sen tekotapaan, niin

se on olennainen tieto uutisessa.”

Ylä-Anttila sanoo, että ihmisen etninen tausta ei ole varsinainen uutiskriteeri eli esimerkiksi turvapaikanhakijuus ei tee rikoksesta uutista, mutta se voidaan katsoa olennaiseksi tiedoksi, joka on syytä kertoa.

Ylä-Anttilan mukaan Maikkarin linja ei ole viime syksyn aikana sinänsä muuttunut.

”Mutta toki turvapaikanhakijat ovat merkittävä ilmiö, jonka eri puolista on uutisoitava. Myös negatiivisista. Muutos on saattanut korostaa myös sitä, että uutisessa mainitaan että kyse on suomalaisesta tekijästä, jottei teko mene lukijan silmissä ulkomaalaisten piikkiin.”

MILLOIN TIETO ETNISESTÄ taustasta sitten on oleellinen ja asiaankuuluva?

Sadeoja muistuttaa, että viimeaikaisissa raiskausepäilyissä on ongelmallista se, että kukaan ei oikeasti tiedä, onko epäillyn etni-

JOURNALISTIN OHJE 26

Jokaisen ihmisarvoa on kunnioitettava. Etnistä alkuperää, kansallisuutta, sukupuolta, seksuaalista suuntautumista, vakaumusta tai näihin verrattavaa ominaisuutta ei pidä tuoda esiin asiaankuulumattomasti tai halventavasti.

sellä taustalla oikeasti merkitystä rikoksen syntymisessä. Sadeojan mukaan viranomaisten lausunnoista on kuitenkin syntynyt erittäin perusteltu syy tuoda näkökulma esille.

Sadeoja toivoisi, että Journalistin ohjetta 26 päivitetäisiin, mutta ei osaa kertoa, miten. Hän kuitenkin toivoo, että taustan kertomisesta ei tulisi yleinen tapa.

Lukijalle pitäisi siis pystyä kertomaan, miten etninen tausta on oikeasti vaikuttanut uutisoituihin rikoksiin – jos on.

Viimeaikaisten uutisten perusteella epäiltyjen taustan ja rikosten välistä syy-yhteyttä ei ole uskottavasti kyetty uutisissa todentamaan. ●

● UUDELLA PALSTALLA JOURNALISTI KÄSITTELEE JOURNALISTIN OHJEITA JOTKA OVAT AJANKOHTAISIA TAI MUUTEN KIINNOSTAVIA.

anna hyvän kiertää

Se ei mennytkaan niin

Teksti Pekka Lähteenmäki ja Juha-Matti Mäntylä

Talouselämä-lehdessä on kuluva vuosi ollut ainakin kolmenlaisia virheitä. Selkeimmät ovat asiavirheet. Ne on oikaistu heti, kun virhe on huomattu. Toisten virheiden laji on ollut pieleen menneet ennustukset ja analyysit, joita esitellään tässä jutussa. Parhaiten väärin ennustuksen muistuttaa juttu kirjoittajia, joita nämäkin löydöt pääasiassa ovat läheltä. Toimittajien harkittavuus on vähäistä, että emme anna loppu. Ennenkäsikin antavat usein haastattelut ja toimittajien näkemys perustuu haastatteluihin sekä muuhun tiedonhankintaan.

Kolmas virhetyyppi ovat ne jutut, analyysit ja havainnot, jotka lehdessä pörmähtävät. Aloitetaan nyt käsittelemällä yksi tapahtuma, jota käsiteltiin pohdittuna, vaikka kaikki oli nähtävissä. Tältä ainakin jälkikäteen näyttää.

Yllättävän kallis Alcatel

JO TAMMIKUUSSA Talouselämä julkaisi onnistuneesti Alcatel-Lucentin oston Nokialle ”aito ostoskone”. Ostopöytä Nokialta pian tulikin, mutta ei Talouselämän arvion 10 miljoonan euron hintaan, vaan 50 prosenttia kalliimmalla.

”Hinta on kuitenkin kova. Nokia maksaa Alcatel-Lucentia 15,6 miljardia euroa”, johti Talouselämä toteamaan huhtikuussa.

44 Talouselämä 4/2015

Barrelin pohja ei näkynytkaan

”**OLYI EI** voi enää paljon halventaa”, arvioi Talouselämä tammi-kuussa juttussaan Barrelin pohja näkyä. Pöytä on pelon? Jutun ilmestyessä Brent-säiliön maksoi 47 dollaria barrelin. Viimeisen hintatieto on 39 dollaria eli öljy on halventunut 17 prosenttia.

Talouselämä pitää kuitenkin yhä kiinni jutun ennustuksen tästä osasta: ”Kukaan ei varmasti tiedä, kuinka kauan halvon öljyn alla tällä kertaa kestä.”

Lähesi ennustamme nyt, että öljyn hinta saattaa kallistua tai halventua jopa 90 prosenttia ja sen jälkeen vielä toiset 90 prosenttia.

Finnair lensi sittenkin

VAIN AASIA pitää hengissä tykisti. Talouselämä Finnair-analyysin otoksessa maailmasta. ”Finnairin pitää onnistua lähes kaikessa, jotta se pystyisi jatkamaan nykytilaa”, talouselämä arvioi sietä tappiot tehnyt yhtiö. Edessä hämöttä Talouselämä mukaan Finnairin pianen. Sitten matkustajamäärät nousivat, ja kuluksistot sekä halpa pöytäaine purjot. Tammeyn-kuussa Finnair nousi selviäväksi. Maailman jalkaan osakursi on noussut 50 prosenttia ja uuden A350 XWB -koneen hyödyt ovat vasta tulossa.

Sipilöinti unohtui

TALOUSELÄMÄ pohti helmikuussa lähestyvän hallituksen haasteita. Yksi oli työvoimakuukausen.

”Hallitus vaikuttaa työvoimakuukausen vertausten kautta. Jos vuosittainen vertausta kevenee, työmääräkin jätetään vasta aikaan muuttamalla sopimuksia”, Talouselämä pohti ja kirjoitti vertausten ja työvoimakuukausen suhteesta pitkään. Sitten ei tullut mieleen, että hallitus voi vaikuttaa työvoimakuukausen paljon muutenkin kuin verolla. Suomeen voisi jopa tulla hallinto, joka ei ole kiinnostunut leikata lomapäiviä sekä yllä- ja summaattavasti, elleivät työmääräkin jätetään vasta aikaan muuttamalla sopimuksia.

Jutusta unohtui niin sanottu sipilöintivaikutus. Nyt ennustamme, että hallitus voi ensi vuonna tehdä yllättäviä asioita, kuten alistaa yrittäjä hajata.

Pohjalla ollaan yhä KESÄLEHDYSKÄN Talouselämä ei taloudessa myrteisiä signaaleja juttussa: ”Pohja on nähty”. Siinä ekonomistit arvioivat, että euroalue on kääntynyt nousuun ja Suomenkin syvä ahdistus on vähenemässä. Näkemys perustui viennin pieneneen pöytäaineeseen. Hienoa, mutta kolmannella vuosikymmenellä vienti löi kyllänsä suihkun ja bit laski 0,2 prosenttia vuoden täläisistä. Talouselämä juttu varoittanut loppu pätee sen sijaan vuosikymmenen ”Pöytäaineesta signaaleista huolimatta ekonomistit muuttavat optimistista kolikon toisesta puolesta.”

Jos muistat lisää Talouselämän pieleen menneitä ennustuksia viime vuosilta, kerro siitä meille. Lähetä viesti osoitteeseen pekka.lahtenmaki@talouselama.com, niin jatkamme aiheen käsittelyä.

Auto-ohjelmistot menivät Saksaan

TALOUSELÄMÄ arvioi huhtikuussa suomalaisyritysten mahdollisuuksia auto-ohjelmistojen ohjelmistossa. Kävimme läpi Elektrobitin ja Nokian autotekniikan, vaikka Elektrobitin jatkamisen ja spekulaattorin Nokian Hietä-työn kontolista olivat tiedossa. ”Tämä suurempi osa tämän teollisuuden innovaatioista toteutetaan ohjelmistojen avulla. Suomalaiset hallivat kaksikolme osaa”. Talouselämä kirjoitti. Vaan ei suomalaisilla tämä kaikki maistunut. Jo muutama kuukauden kuluksista se Nokia että Elektrobit myivät autotekniikkaa Saksaan.

Oikeasta juttu oli nähtävimmän edellä espoolainen Rightware. Yhtiö tekee yhä työkaluja, joilla esimerkiksi Audi kehittää autojen se digitaalisia kokeiluja.

Hyvä yhteiskuntasopimus – teorissa

TALOUSELÄMÄ arvioi tulevan pääministerin Juha Sipilän (kesk) yhteiskuntasopimus-suunnitelmaa hyvänä teorissa. Käytännössä sopimus ottaa hallituksen laiden. ”Rakennemuutokset todennäköisesti olisi pakko jättää sopimukseen luvun”, Talouselämä varoitti. Yhteiskuntasopimusta ei vielä ole syntynyt, mutta oliko se sietonut hallituksen kassa? Toimittajien rakennemuutoksista olisi ollut sopimusta mukana. Jos sopimus olisi syntynyt, se ei ehkä olisi ollut huono – ainakaan teorissa.

Virhe ja selitys. Pekka Lähteenmäen ja Juha-Matti Mäntylän jutun alussa tunnustetaan kolme virhetyyppiä: asiavirheet, jotka oikaistaan heti, pieleen menneet ennusteet, joita käsitellään nyt sekä jutut, jotka olisi ollut perusteltua tehdä mutta jäivät tekemättä.

PEKKA LÄHTEENMÄKI, 42

• Talouselämän toimittaja vuodesta 2004.

• Työkennellyt toimittajana myös uutistoimisto Reutersilla, bisnes.fi-aikakauslehdessä ja Helsingin Sanomissa.

JUHA-MATTI MÄNTYLÄ, 41

• Talouselämän toimittaja vuodesta 2008.

• Työkennellyt toimittajana myös Tietoviikossa sekä bisnes.fi-aikakauslehdessä.

• TÄLLÄ PALSTALLA JOURNALISTI PYYTÄÄ ILMIANTAMAAN LOISTAVIA ALAN TUOTOKSIA. VIERIÄ VIE SEURA-AVAKSI ETEENPÄIN SE, JONKA TYÖ ESITELLÄN PALSTALLA.

TOMMI NIEMISEN VALINTA

Helsingin Sanomien toimittaja **Tommi Nieminen** valitsi esitteltäväksi **Talouselämän** toimittajien **Pekka Lähteenmäen** ja **Juha-Matti Mäntylän** 18. joulukuuta julkaistun jutun, joka käsittelee lehden vuoden varrella tekemiä, virheelliseksi osoittautuneita ennusteita.

”*Talouselämä* kertoi ennustaneensa tai spekuloineensa pieleen esimerkiksi Alcatel-yhtiön ostopöytä Nokialle, Finnairin lähitulevaisuuden, öljyn hinnan kehityksen, Sipilän hallituksen pakkolait ja Suomen talouskasvun.

Juttu ei möyri itsesääliä eikä vuosiki yksittäisiä toimittajia, mutta kertoo paremmin selittelemättä ja suoraselkäsesti, missä vuoden 2015 talousennusteissa *Talouselämä* ampuu ohi koko maalitaulun. Näin toimii lehti, joka luottaa itseensä, toimituskulttuuriinsa ja työntekijöihinsä.”

Hyödyllinen katse taakse

NINA ERHO, TEKSTI • TALOUSELÄMÄ, KUVA

Tietenkään kukaan ei halua tehdä virheitä, ja tehty halutaan oikaista, mutta ennustukset eroavat asiavirheistä. Vääriä ennustuksia perkaava juttu on toimituksellemme aika luonteva, koska jokainen tietää, että taloudessa tulee yllätyksiä. Sitä voi ennustaa ja spekuloida, mutta aina ei voi osua oikeaan. Jos voisi, olisi hirveän rikas”, sanoo *Talouselämän* toimittaja **Pekka Lähteenmäki**.

”Ensimmäinen tällainen juttu tehtiin vuosi sitten. Idea oli päätoimittajan, joka halusi, että vastapainoksi kritiikillemme yritysten toiminnasta arvioimme kriittisesti myös omaa toimintaamme ja nauramme sille. Itseensä ja lukijoihin pitää pystyä luottamaan niin, että sen voi tehdä.

Myös ensimmäisellä kerralla esimerkkejä kysyttiin toimitukselta, ja ehdotin omaa juttuani, joka päättyikin mukaan. Olin spekuloinut, että Rolls-Royce ostaisi Wärtsilän.”

”Näin ytimekäs juttu ei yleensä tarvitse kah-ta toimittajaa, mutta minulla oli joulun alla paljon juttuja tekeillä ja siihen tuli flunssa, jo-

ten päätettiin, että Pekka auttaa. Toisaalta juttu oli työläs, koska menneitä oli äkkiseltään yllättävän hankala hahmottaa”, sanoo toimittaja **Juha-Matti Mäntylä**.

”Aiheiden etsinnässä painottui alkuvuosi, koska sen jälkeen oli ehtinyt tapahtua eniten. Helpoin oli arvioida ennusteita, joihin liittyi numeroita, kuten öljyn hintaa. Mahdollisista aiheista syntyi hyviä keskusteluja. Itseensä otamisia juttu ei aiheuttanut, vitsailua kyllä.

Alussa en arvannut, miten mielenkiintoinen projekti olisi omankin työn kannalta. Sen tekeminen kirkasti, millainen viime vuosi oikein oli ja miten mahdotonta ennen eduskuntavaaleja oli arvata, mitä **Sipilän** hallitus tekisi ja mistä puhuttaisiin syksyllä.

Saadut oivallukset vaikuttavat tänäkin vuonna. Toimittajana helposti raportoi, mitä ekonomisti, poliitikko tai dosentti sanoo, mutta tietojen pohjalta pitää uskaltaa myös itse arvioida, mihin askelmerkit näyttävät johtavan. Tämä juttutyyppi testaa hyvin, uskallettiinko olla etunojassa ja tuottaa lukijoille tulevaisuuden tulokinnan palvelua.”

Kuvaajan menovinkkejä vuodelle 2016

Valokuvaaja Hanna-Kaisa Hämäläinen keräsi tärpit kuvaajien tärkeimmistä tapahtumista vuonna 2016.

HELMIKUU

Kuvajournalismi
2015 -näyttely
18.2. – 20.3.2016
Sinebrychoffin
taidemuseo
Bulevardi 40,
Helsinki

Kotimaa-valokuva-
näyttely,
19.2. – 1.5.2016
Suomen valokuva-
taiteen museo,
Talberginkatu 1,
Helsinki

HUHTIKUU

Uuden Maan
Sanomat
1. – 30.4.2016,
Galleri Zeepa,
Keskuskatu 90,
Karjaa

Kuvaajien kokoon-
tuminen
3.4.2016
kello 10–17
Keski-Pohjanmaan
kansanopisto,
Kälviä

PITKIN VUOTTA

F5.6-klubi
joka kuukauden
ensimmäinen tiistai,
Kansallisteatterin
Lavaklubi, Läntinen
teatterikuja 1,
Helsinki

1. Vuoden lehtikuvat -kilpailu palaa uudella nimellä

Kuvajournalismi 2015 -voittajat julkistetaan 17. helmikuuta.

KUVAJOURNALISMIKILPAILU.FI

2. Poliittisen valokuvan festivaali

Poliittisen valokuvan festivaali on valokuvatapahtuma, joka on omistettu valokuville ja valokuvaajille, jotka haluavat työllään vaikuttaa maailmaan. Tämän vuoden teemana on kotimaa.

Miksi sanat koti ja maa kuulostavat ja tuntuvat hyviltä, mutta kotimaa viittaa johonkin rajattuun ja kansallismieliseen, jopa ennakkoluuloihin?

PVF.FI

3. Näyttelytila muuttuu paikallistoimitukseksi

Uuden Maan Sanomat ja valokuvaaja Touko Hujanen asuu kuukauden galleriassa ja muuttaa näyttelytilan lehden paikallistoimitukseksi. Osa tilasta rakennuu yhdessä yleisön kanssa ja näyttelyvieraat pääsevät juttukeikoille mukaan.

NOMAT.COM

4. Valokuvan Pyöreä Pöytä

Kolmatta kertaa järjestettävässä tapahtumassa on sunnuntaina luentoja valokuvaajilta ympäri Suomen. Kuvajournalisti Karoliina Paatos kertoo *Rodeo Queer* -kuvasarjansa taustoista ja Hanna-Kaisa Hämäläinen vetää suuntaviivoja suomalaisen kuvajournalismin uudesta aallosta *Next Generation – Young eyes of Photojournalism* -näyttelyn kuvaajien ja kuvien kautta.

FACEBOOK.COM/VALOKUVANPYOREAPOYTA JA NGPHOTO2.COM

5. Valokuvaa Kansallisteatterin Lavaklubilla

F5.6 on klubi kaikille dokumentaarista valokuvauksesta ja kuvajournalismista kiinnostuneille, joka järjestetään kuukauden ensimmäisenä tiistaina läpi koko vuoden. F5.6 on alustuksia, portfolioita, keskusteluja ja tapaamisia. Tilaisuuden järjestävät vuorotellen Photo Do ja Suomen kuvajournalistit.

PHOTODO.ORG

VESA HEIKKINEN vesa.pekka.heikkinen@luukku.com
KIRJOITTAJA ON SUOMEN KIELEN DOSENTTI JA TIETOKIRJAILIJA.

Sivistyksen narratiivi

Olipa kerran kertomus. Se oli ihan kiva ja suuhun sopiva suomen sana.

Sitten tuli **Laura Lindstedt**: ”Uusliberalistisen ideologian narratiivissa rikkaiden pöydiltä varisevat murut putoavat köyhän suuhun.”

Kirjailija läväytti Finlandia-kiitospuheessaan kasvoillemme *uusliberalistisen ideologian narratiivin* kuin tiskirätin. Muitakin viisaita sanoja viisaalle kuulijakunnalle hän tarjoili, sellaisia kuin relevantti, fiktiivinen, identiteetti, ideaali ja innovaatio.

Näistä vierassanoista puhuttiin ennen sivistyssanoina. Rustattiin jopa erillisiä sivistysseminareja. Ajateltiin kai, että sivistyneen ihmisen tulee tällaiset sanat hallita.

Mikäpä siinä. Söpöjä sanoja. Pittoreskiä kieli-
maalailua.

Välillä tosin ihmetyttää, miksi valitsemme juuri vierassanan tutumman asemesta. Miksi relevantti eikä asiaan kuuluva? Ideaali eikä ihanne? Innovaatio eikä keksintö? Ja mitä meillä oikein oli, kun meillä ei ollut projekteja, prosesseja eikä proseduuria?

Jostain kumman syystä vierassanoissa on imua. Yhden selityksen keksin. Kielenkäytös ei ole kyse vain sisällöistä. Kielenkäyttäjänä luon aina myös mielikuvaa siitä, kuka ja millainen olen ynnä mitä tuumin teistä muista.

Joskus ehkä haluamme antaa itsestämme erityisen viisaan vaikutelman muille viisaille. Ehkäpä viisaanoloiset sanat auttavat tässä.

Kertomus ja tarina taitavat olla sanoina liian tavanomaisia. Narratiivissa sen sijaan on ylevää tenhoa! Siksi puhummekin Putinin narratiivista, suuresta narratiivista tai vaikkapa narratiivista käänteestä.

Toisaalta: perin köyhähän olisi kieleemme ilman vierasta vaikutusta. Leijonanosa suomen sanoista on lainaa muualta. Tuon *kertomuksen* kähvelsimme muinoin balteilta tai germaaneilta.

uusiin tehtäviin

KUKA?

Salla Vuorikoski, 38, aloittaa helmikuussa Ylessä ajankoh-
taistoimittajana. Hän on työskennellyt MTV:ssä vuodesta
2002 muun muassa *45 minuuttia* -ohjelmassa, tv-uutis-
reportterina, nettitoimituksessa ja Radio Novan uutisissa.
Ennen MTV-uraansa Vuorikoski teki opintojen ohessa toi-
mittajan töitä Ylen Radio Keski-Suomessa.

Leipälajin perässä

**Miksi siirryt pitkältä MTV-
uralta Yleen?**

Leipälajini on perehtyvä
journalismi ja omien uutis-
ten hakeminen, ja työnkuva
Ylellä alleviivaa sitä. Koen
palvelevani yleisöä ja jour-
nalismia parhaiten tutkiva-
na toimittajana. Neljäntoista
MTV-vuoden jälkeen haluan
myös ravistella ajatteluani.
Lähtöpäätös ei ollut helppo,
mutta uusi ympäristö tuo
uutta kulmaa.

**Mikä Maikkarista työntää,
mikä Yleen vetää?**

En lähde mitenkään ovet
paukkuen vaan haikein mie-
lin – vuodet MTV:ssä ovat
olleet hyviä. Toisaalta rea-
lismia on, että MTV:n uutis-
toimituksen resurssit ovat
pienentyneet, mikä on vai-
kuttanut omaankin työhöni.
Alan tulevaisuuden ennusta-
minen on vaikeaa joka pai-
kassa.

**Some-imagosi on aktiivinen,
jopa kantaa ottava. Pysyykö
se samanlaisena?**

Moni on kysynyt sitä,
mutta Yleltä ei ole puolella
sanallakaan vihjattu, että sen
pitäisi muuttua. Mielestäni
aktiivisuus somessa on työn-
antajankin etu. On yleisön

palvelua olla tavoitettavissa.
Kaikkien toimittajien pitäisi
tehdä sitä jollain tavalla, tul-
la alas norsunluutornista.

**Käytät Periscopeakin,
kokemuksesi siitä?**

Koska perinteinen televi-
sio vaatii paljon töitä ennen
lähetystä, on kiinnostavaa
voida "vaan avata" kanava,
mutta itselläni se on vielä
kokeiluasteella. Olen yrittä-
nyt miettiä, miten Periscope
voisi tukea yhteiskunnallista
journalismia.

**”Tutkivaa
asennetta
tarvitaan
myös arkisessa
uutistytössä.”**

**Olet tutkiva journalisti. Mistä
rohkeus siihen työhön?**

Olen luonteeltani utelias
ja kriittinen, ja jos jostain
tuntuu puuttuvan tietoa,
minulle tulee voimakas tarve
setviä sitä. Rohkeus kehitty-
y, kun tekee paljon juttuja, joi-
den sisältö ei miellytä kaik-
kia. Siitä riippumatta yritän
kohdella ihmisiä aina asialli-

sesti, silloin työnteko on
itsellekin helpompaa.

Miten käsittelet ryöpytystä?

Kun postia tulee, lähden
viivoittimen kanssa katso-
maan, missä siinä on asia,
esimerkiksi väitetty virhe,
joka vaatii toimenpiteitä. Jos
kyse on vain haukkumisesta,
painan deleteä. Tosin saama-
ni palaute on pääasiallisesti
ollut siedettävää, ei itseä tai
läheisiä vakavasti uhkaavaa.

**Mitä aihetta toimittajien
pitäisi selvittää enemmän?**

Alueellisen vallankäytön
seurantaa ei saa päästää hii-
pumaan. Kaikissa aiheissa
pitäisi olla aikaa ja motivaat-
iota tehdä enemmän kun
pyytää kommentti ja vasta-
kommentti. Tutkivaa asen-
netta tarvitaan myös arkises-
sa uutistytössä.

Mitä teet vapaa-ajalla?

Ennen tein journalismia
aina yötä myöten, mutta
olen yrittänyt opetella järke-
vämpää elämänrytmiä. Välil-
lä toki lipsahtaa. Harrastan
liikuntaa, talvella hiihtoa.
Sitäkin tarvitaan, että "olla-
an vaan". Silloin syntyy tilaa
uusille ideoille ja aiheille.

Nina Erho

SATTUU TAPAHTUU

Pitkä matka ei-minnekään

Heinäkuussa 2007 matkustin Tul-
saan, Oklahomaan. Kaupunki oli
hetken Yhdysvaltain öljyteollisuu-
den keskus, ennen kuin öljyfirmat
siirsivät konttorinsa Houstoniin.

Olin lentänyt sinne lähes 20 tuntia, Man-
chesterin ja Chicagon kautta. Matkan syy oli
haastattelu Helsinkiin keikalle saapuvan
Jerry Lee Lewisin kanssa.

Odotin Memphisistä saapuvaa Lewisia Tul-
san Brady Theaterissa, jossa hänellä oli keikka
samana iltana. Vanha tiilinen teatteri junara-
dan vieressä oli ollut kuuluisa western swin-
gin kulta-aikoina, mutta nyt se oli rähjäinen.

Lewisin tapaaminen jännitti minua.
Hänen lempinimensä **The Killer** oli saanut
uudenlaisen merkityksen, kun olin lukenut
Rolling Stonen artikkelin, joka syytti Lewisia
viidennen vaimonsa tappamisesta. **Shawn
Lewis**, 25, oli löydetty kuolleenä sängystään
1983, selvästi pahoinpideltynä, mutta kuol-
linsyyksi merkittiin metadoniylännostus.
Lehti väitti Memphisin hyvä veli-verkoston
peitelleen rikoksen.

Lewis oli tavannut vaimonsa henkilökoh-
taisen luottomiehensä **J. W. Whittenin** kaut-
ta. Nyt Whitten käveli luokseni ja pyysi seu-
raamaan häntä teatterin takahuoneeseen.

71-vuotias Lewis vaikutti paljon ikäistään
vanhemmalta. Hän katsoi minua vetisillä
silmillään eikä vaikuttanut ymmärtävän mis-
tä oli kyse. Whitten artikuloi kysymykseni
hänelle. "Tämä mies on Suomesta! Muistat-
han Suomen, siellä on lunta! Sinä pidät lu-
mesta!", Whitten huusi Lewisin korvaan.
"Haastattelu" eteni näin vajaat kolme mi-
nuuttia. En saanut yhtään vastausta valmiste-
lemiini kysymyksiin.

Mutta ei se ole niin tarkkaa. Kirjoitin
aukeamaan *Hesariin* ja Lewis, nyt 80, kiertää
edelleen.

Otto Talvio

KIRJOITAJA ON HELSINKILÄINEN FREELANCETOIMITTAJA.

**KERRO MITÄ SINULLE ON SATTUNUT TYÖTÄ
TEHDESSÄ. OTA YHTEYTTÄ TOIMITUKSEEN.**

Askel askeleelta. Readomia kolmen yhtiökumppanin kanssa kehittävä Juha Honkonen tekee firman töitä toistaiseksi kotona, koodaajan tiloissa ja "kaupungilla". Yrittäjyyden alkutaipaleella ex-päätoimittaja on vielä ollut mukana Vihreän Langan kehitystyössä ja jatkanut toimittajan ja kirjailijan töitä.

Parhaat palat kaikesta

NINA ERHO, TEKSTI • HELI SAARELA, KUVA

Juha Honkonen suunnittelee Readomin myyvän laatujournalismia kymppillä kuussa.

Startup-yrittäjäksi ryhtynyt toimittaja **Juha Honkonen** pahoittelee jargoniaan: Readom konseptoititiin syksyllä, ja kevään aikana se devataan eli koodataan. Palvelun idea on helppottaa asiakkaan elämää kokoaamalla yhteen tätä kiinnostavia juttuja kuukausimaksulla, mobiilikäyttö edellä.

"Kuukausimaksuksi on kaavailtu noin kymppiä. Toivomme, että meillä on muutaman vuoden

kuluttua noin 50 000 suomalaista asiakasta", Honkonen sanoo.

Readomin painopiste on laadukkaassa, aikakauslehtityyppisessä sisällössä. Se voi tarkoittaa yhtä hyvin *Suomen Kuvalehteä*, *Me Naisia* kuin *Seiskan* kovimpia uutisia. Ilokseen Honkonen ei ole löytänyt maailmalta samanlaista toteutusta.

"Yleinen konsepti on digitaalinen lehtikioski, mutta numero tai juttu kerrallaan ostaminen tahtoo olla työlästä ja näköislehtiä vierastetaan. Personoituja juttulistauksia tuottavia palveluitakin on, mutta sisältö on populaareja uutisia. Rea-

domiin haluamme tekniikan ja sisällön parhaat palat."

Yrittäjyyden alkuvaihe on Honkonen mielestä sujunut ällistytävän hyvin ja aikataulussa. Tosin henkilökohtainen toimeentulo on toistaiseksi ansaittava kirjoittamalla, koska olemassa oleva rahoitus kuluu palvelun toteuttamiseen.

Kun tekninen toteutus keväällä valmistuu, sitä testaa vapaaehtoisten ryhmä, joka ehti jo lausua painavan mielipiteensä eräästä logovaihtoehdosta: se näytti Playboy-pupulta. Neuvottelut kustantajien kanssa ovat alkamassa, ja

niiden eteneminen ratkaisee lanseerausajan. Periaatteessa aloittaa voitaisiin myös ulkomailta, mutta toistaiseksi tarkoitus on laajeta siinä Suomessa.

Honkonen pitää Readomin valttina, että se ei ole minkään kustantajan palvelu eikä siten herätä epäilyksiä toisissa. Tarkoitus on myös antaa sisällöntuottajille reilu osuus tuotoista ja korostaa sisältöjen laatua huomioimalla lukemiseen käytetty aika tuottojen jaossa.

"Haluamme olla enemmän kuin sovellus tai startup muiden joukossa. Tarkoitus on myös pelastaa journalismia." •

kolumni

Asenne edellä

Japanissa osa yliopistoista harkitsee humanististen aineiden opettamisen lopettamista. Valokuvaajan minussa pitäisi olla tyytyväinen: lisää insinöörejä kameroiden tuotekehittelyyn. Mutta humanisti ja opettaja minussa kysyy: Kuka niillä sitten kuvaa? Ja mitä kuvaa?

Kuvaaminen ei ole insinööri-tiedettä. Se on kyky nähdä ja kekeä – ja taito välittää tuo kokemus eteenpäin. Kuvilla. Humanistin maailmankuva yli insinööriin.

Näinä aikoina joka tuutista kuullee sanan ”tarina”. Miten jollain henkilöllä tai yhtiöllä on tarina, miten urheilujoukkueilla on tarina, miten lehti juttu pitää kertoa tarinana, jos haluaa koskettaa lukijoita. Mutta tässä toistetaan tyh-

KARI KUUKKA • kari@docimages.fi KIRJOITTAJA ON KUVAAJA, OPETTAJA JA MULTIMEDIATUOTTAJA.

”Englannissa yliopistot ovat tuplanneet media-alan opiskelijapaikkansa.

jää mantraa.

Dramaturgi **Tove Idström** opettaa koodareita Aallossa. Hän sanoo aina poistavansa varmistimen kun joku alkaa puhua tarinasta. Hänen mukaansa olennaista on havainto maailmasta ja – journalismin kyseessä ollen – kertojan vastuullinen tulkinta siitä.

Visuaalisen tarinan ytimessä eivät ole paremmat kamerat tai sel-

keämpi koodi. Ydin on uteliaisuus maailmaan, havainto ja kyky välittää tämä kokemus. Taito, joka pitää oppia, aivan kuten kirjoittamisenkin.

Myös meillä päättäjät puhuvat koulutuksen supistamisesta ja sen fokuoimisesta aloille, joilla on suorat yhteydet työmarkkinoille. Siis insinööritieteet edellä. Mutta kuinka järkevää tämä on?

Otetaan esimerkki Japania lähempää: Englannissa yliopistot ovat muutaman viime vuoden aikana tuplanneet media-alan opiskelijapaikkansa. Luovat alat ovat Britannian toiseksi eniten työllistävä toimiala ja lähes kaikki kouluita valmistuvat työllistyvät. Ala kasvaa kolme kertaa nopeammin kuin Britannian talous yleensä.

Mediaopintoja – ennen kaikkea liikkuvan kuvan puolella – pidetään hyvänä pohjana monelle luovalle alalle. Ilmiö ei ole vieras meilläkään. Kaupalliset mediatoimistot palkkaavat jatkuvasti toimituksista nyt lähtevää väkeä.

Meillä höpötetään median murroksesta ja digitalisaatiosta, odotetaan insinöörien luovan jonkun uuden nokian. ”Digiloikka” on viimeisin muotisana. Mutta liikenne- ja viestintäministeri **Anne Berneriä** lainatakseni, ”digitalisaatiossa on vain 5 prosenttia tekniikkaa, 95 asennemuutosta”.

Sitä odotellessa.

JSN:LTÄ SEITSEMÄN LANGETTAVAA

JSN antoi tammikuun kokouksessaan seitsemän langettavaa ja kolme vapauttavaa päätöstä. Tiedotteessaan neuvosto toteaa, että alkuvuoden langettavien ja vapauttavien välinen suhde ei ole niin paha, miltä se näyttää, koska puheenjohtaja on tehnyt itsenäisesti neljä vapauttavaa ratkaisua, jotka eivät vielä ole valitusajan kestäessä julkisia.

Langettavan päätöksen saivat *Ilta-Sanomat*, *Itä-Savo*, *Helsingin Uutiset*, *Aamulehti*, MTV, *Kouvolan Sanomat* ja *Sisä-Suomen Lehti*. *Ilta-Sanomat* ja *Itä-Savo* syyllistyivät piilomainontaan. *Helsingin Uutiset* ei korjannut olennaista asiavirhettä.

Aamulehti ja MTV eivät kertoneet lainaamaansa lähdeä. *Kouvolan Sanomat* rikkoi haastattelun ja avoimen tiedonhankinnan pelisääntöjä sekä yksityisyyden suojaa. *Sisä-Suomen Lehti* kertoi asiaankuulumattomasti henkilön uskonnollisesta taustasta.

Yle Keski-Suomen verkkouutista ja videota koskenut vapauttava pää-

tös syntyi äänin 8–4. Kantelun mukaan Jyväskylään perustettua mini-Ikeaa käsitelleen jutun tyyli oli mainostava.

Neuvosto käsitteli myös muutoksenhakupyynnön **Risto Uimosen** tekemään vapauttavaan päätökseen kanteluissa virheelliseksi väitetystä *Helsingin Sanomien* kolumnista. Uimosen päätös jäi voimaan.

JSN valitsi myös uudet varapuheenjohtajat. Ensimmäinen varapuheenjohtaja on toimituspäällikkö **Jyrki Huotari** MTV:stä, toinen vapaa toimittaja ja yrittäjä **Pasi Kivioja** ja kolmas yleisöä edustava Supersonin luova johtaja **Anssi Järvinen**.

Nina Erho

JOURNALISMIN PÄIVÄ JÄRJESTETÄÄN LOKAKUUSSA

Journalistiliitto järjestää Journalismin päivän perjantaina 14. lokakuuta Paasitornissa Helsingin Hakaniemessä. Tapahtuma paneutuu journalismin sisältöjen ja tekemisen ajankohtaisiin kysymyksiin ja tarjoaa liiton eri jäsenryhmille

mahdollisuuden tavata toisiaan.

Isojen luentojen lisäksi suunnitteilla on pienempiä käytännön workshoppeja.

”Tämä sopii koko liiton kehityshankkeeseen, joka korostaa konkreettista käytännön tukea jäsenille”, sanoo päivän järjestelyjä koordinoiva asiamies **Juha Rekola**.

Viime vuonna Journalismin päivää ei järjestetty taloussyistä.

”Silloin keskusteluun tuntui jäävän aukko, joten nyt tapahtumaan päätettiin satsata”, sanoo Rekola.

Journalismin päivän tunnus on #JP16. Tapahtuman ohjelmaa rakennetaan parhaillaan, ja sitä koskevia ideoita ja toiveita voi lähettää osoitteeseen juha.rekola@journalistiliitto.fi.

Jokes jakaa stipendejä tapahtumaan osallistumiseen ja pitkämatkalaisten matkakuluihin alkusyksystä.

Nina Erho

JOURNALISTIROCK JATKUU COMPANY ROCKISSA

Kaksi kertaa järjestetty media-alan

bändikisa Journalistirock saa jatkoa. Aiemmistä vuosista poiketen journalisteille suunnattu bändikilpailu järjestetään jo 19. elokuuta ja paikka on Apollo Live Club Helsingissä.

Muutosten taustalla on kilpailun järjestäjän vaihtuminen. Kisan järjestelyistä vastaa yrityksille suunnatun bändikisan järjestäjä Company Rock, joka tarjoaa ensi kertaa myös ammattiliitoille mahdollisuutta oman alakohtaisen osakilpailun järjestämiseen.

”Kaudesta 2016 alkaen olemme tehneet sääntöuudistuksen, jolla haluamme helpottaa ammattiliitosten, yhdistysten sekä mikroyritysten osallistumista kilpailuun”, sanoo Company Rockin järjestäjä **Rose-Marie Backström**.

Osallistuminen on maksutonta. Kisaan voivat osallistua kaikki yhtyeet, joissa on vähintään yksi Suomen Journalistiliiton jäsen. Elokuun osakilpailuun pääsee soittamaan 12 nopeimmin ilmoittautunutta.

Manu Marttinen

JOURNALISTIROCK/COMPANY ROCK 19.8.

APOLLO LIVE CLUB

ILMOITTAUTUMISET 30.4. SAAKKA

MANU.MARTTINEN@JOURNALISTILIITTO.FI

Juha Kauppisen näköinen mies

MANU MARTTINEN, TEKSTI ●
HELI SAARELA, KUVA

Tutkivien toimittajien työ näkyy
Talvivaara-elokuvassa.

Talvivaarasta kertovassa *Jättiläinen*-elokuvassa on kohtaus, jonka nähtyään **Juha Kauppiselle** tuli ”friikki olo”. Rupesi nauratamaan.

Kohtauksessa elokuvan päähenkilö, Pohjois-Suomen aluehallintoviraston virkamies Jussi (näyttelijä **Joonas Saartamo**) kaivaa Helsingin Arvopaperikeskuksessa tietoja Talvivaaran omistajista.

Kohtaus on kuin katkelma Kauppisen juttukeikasta vuonna 2010, kun hän teki *Apuun* yhden monista Talvivaara-paljastusjutuistaan. Jutussa tuotiin esiin muun muassa Talvivaaraan liittyviä päätöksiä tehneiden virkamiehen ja maakuntapäätäjien Talvivaara-omistuksia.

”Kieltämättä elokuvaa katsoessa tuli aika outo tunne juuri siinä kohdassa. Myös **Pekka Perä** on sanonut, että elokuvan Jussi on sekoitus avin virkamiestä ja minua”, Kauppinen sanoo.

Luontotoimittajana pitkään työskennellyt Kauppinen, 40, on vapaa tutkiva journalisti, joka on kirjoittanut lukuisia paljastus uutisia ja analyysejä Talvivaarasta. Kauppisen ja toimittaja **Sampsa Oinaalan** toimittama Talvivaara-kirja ilmestyy maaliskuussa.

Kauppinen on leimautunut Talvivaara-toimittajaksi siinä määrin, että mediassa on kirjoitettu ”Kauppisen linjasta” erotuksena elinkeinoelämän näkemyksiä painottavalle journalismille.

”Tapa, jolla elokuvaa nyt käsitellään mediassa, on ollut minulle yllätys. En uskonut, että minua tullaan haastattelemaan

Taustatoimittaja. Juha Kauppista pyydettiin keväällä 2013 Talvivaara-elokuvan käsikirjoitustiimiin. ”Siinä vaiheessa tyylilaji oli farssi. Yhtenä päähenkilönä oli puhuva kala, jolla on pyöreät silmälasit.”

tästä aiheesta.”

Jättiläistä käsittelevissä kirjoituksissa ja keskusteluissa on pohdittu, onkookuva ”totta”. Kauppinen muistuttaa sanonnasta, jonka mukaanokuva on todellisuutta, josta on tylsät kohdat leikattu pois.

Jättiläinen kertoo paitsi tulkin Talvivaaran tapahtumista myös suomalaisesta korruptiosta – aiheesta, jonka Kauppinen tuntee hyvin virkamiesten kanssa käymiensä lukuisten luottamuksellisten keskusteluiden takia.

Kahden päähenkilön eli nuoren ja vanhemman virkamiehen välille on vahvasti kärjistetty todellinen vastakkainasettelu. **Peter Franzenin** esittämään korruptoituneen virkamiehen Raimon hahmoon kiteytyy kaikki paha, mitä virkakoneistosta löytyy.

”Tiedän, että tällainen korruption muoto on olemassa. Virkamies tietää miten hänen kuuluu toimia. Korruptio on kirjoitettu näkyväksi tähän virkamieshahmoon.”

Kauppinen toimi elokuvan käsikirjoitustiimin apuna vuodesta 2013. Työryhmään kuuluivat myös toimittaja **Hanna Nikkanen** ja käsikirjoitusopiskelija **Anna Brotkin**.

Toisinaan Kauppinen sai toimia myös ”jarrumiehenä” ettei tapahtumia dramatisoitaisi liikaa. Elokuvaväki teki kaikki sisältöön liittyvät ratkaisut itse.

”Tarina ja vuorosanat ovat käsikirjoittajan. Asiat tapahtuvat paikoin vähän eri järjestyksessä kuin oikeasti.” ●

JÄTILÄINEN,
ENSI-ILTA ELOKUVATEATTEREISSA 22.1.2016
OHJAUS: ALEKSI SALMENPERÄ
KÄSIKIRJOITUS: PEKKO PESONEN

BONNIER KIRJAT ALOITTI YT-NEUVOTTELUT

Bonnier Kirjat on aloittanut yt-neuvottelut. *Journalistin* saamien tietojen mukaan on mahdollista, että neuvottelujen seurauksena koko henkilökunta lomautetaan enimmillään 20 päivän ajaksi. Henkilöstön vähenystarve on enintään yhdeksän henkilöä.

Journalisti yritti tavoittaa yhtiön toimitusjohtajaa **Timo Julkusta** kommentoimaan neuvotteluja, mutta hän ei vastannut haastattelupyyntöön.

Nina Erho

MEDIATALO ESAN YT-NEUVOTTELUT PÄÄTTYIVÄT

Mediatlo Esan yt-neuvottelut ovat päättyneet. Mediatlo irtisanoi 14 henkeä. Journalistinen työvoima ei suoraan vähene, mutta se supistuu eläkejärjestelyjen jälkeen muutamalla työntekijällä.

Esa myös ulkoistaa osan *Etelä-Suomen Sanomien* taitosta Keskisuomalainen Oyj:n sivunvalmistusyhtiö Mediasepille Tuusulaan. Myös Esan yhtiörakenteeseen on luvassa muutoksia.

Vähennyksillä haetaan noin miljoonan euron säästöjä. Muiden järjestelyjen lisäksi konsernin henkilökunta vaihtaa vuoden 2016 loma-ajan palkastaan viisi päivää vapaiksi. Työntantaja toivoi alun perin vastikkeetonta luopumista koko loma-ajan palkasta.

Manu Haapalainen

TYÖKUORMA KASVAA KESKISUOMALAISESSA

Keskisuomalaisen toimituksen organisaatiota ja vuoroja koskeneet yt-neuvottelut ovat päättyneet.

”Organisaatiota rukattiin ja monien työvuorokierto muuttuu entistä raskaammaksi. Ilta- ja viikonlopputyöt lisääntyvät”, sanoo pääluottamusmies **Eeva Salminen**.

Yt-neuvottelujen taustalla oli työntantajan päätös lakkauttaa määräaikaisia työsuhteita ja joitakin tehtäviä, jättää eläkkeelle jäävien paikkoja täytämättä ja alkaa harkita sijaisuuksia tapauskohtaisesti. Verkkolehden sisältötuotantoon osallistuvat jatkossa kaikki osastot.

Työajan pidentäminen 7,5 tunnista kahdeksaan tuntiin jätettiin tässä vaiheessa käsittelemättä. Työaikapankille aletaan etsiä sopivaa mallia.

Nina Erho

Monen toimen mies

Toimittaja **Juhana Lepoluoto** kuoli 69-vuotiaana kotonaan Muuramessa 16. lokakuuta 2015. Hän oli syntynyt 25. kesäkuuta 1946 Hauholla.

Juhana aloitti Oulun yliopistossa historian opinnut, mutta lehtiala veti puoleensa. Hän pääsi osa-aikaiseksi toimittajaksi *Oulun ylioppilaslehteen*, jonka päätoimittaja hänestä tuli **Pertti Kaukiaisen** jälkeen. **Ilkka Tönkärän** porvareita pilkkaava pakina toi potkut koko toimitukselle, ja *Kansan Tahto* pelasti Juhanan toimittajakseen.

Radiotyö houkutteli, kun paikallisradioaika alkoi 1987. Juhana perusti toimittajatovereidensa kanssa Radio Kaiun, joka jouduttiin lopettamaan muutaman vuoden kuluttua. Lopulta entinen vasemmistolainen suoritti huiuman hypyn lähtemällä toimittajaksi porvarilliseen *Uuteen Suomeen*, joka teki konkurssin.

Toimittajan työ jäi välillä

hyllylle, kun Juhana mainiona kokkina veti toisen vaimonsa **Leenan** kanssa muutaman vuoden ravintolaa Muuramessa. Vapaa-aikanaan hän maalasi tauluja, piti näyttelyinkin.

Pian Juhana alkoi avustaa kirjoituksillaan *Keskisuomalaista* ja hänet myös vakinaistettiin toimittajaksi. Eläkkeelle hän jäi 2009, ja sai myös valtion sanomalehtimieseläkkeen.

Kolmas vaimo **Anneli** edesauttoi kotiutumista Muurameen, kunnes vakava tauti vei miehen.

Riitta Lepoluoto

KIRJOITAJA ON JUHANA LEPOLUODON ENSIMMÄINEN VAIMO.

Sielunmaisema Kainuussa

Ärhäkkä syöpä nujersi toimittaja, kirjailija **Eeva-Kaarina Arosen** – tuttaville **Epin** – 16. joulukuuta 2015 Helsingissä. Kahden viikon päästä hän olisi täyttänyt 67 vuotta.

Hän kävi koulunsa Töölössä ja opiskeli kieliä Helsingin yliopistossa. Tuolloin hän hakeutui lehtityöhön, kääntämään sarjakuvia *Ilta-Sanomille*, mistä hän luontevasti siirtyi Sanomien toimittajakouluun 1975. *Helsingin Sanomia* hän toimitti vuoteen 2009; uutisia, lauantaivuja ja lopuksi *Kuukausiliitettä*.

Epin kynä oli terävä ja älykäs. Hänen lauantainen *Vastenmielisiä ilmiöitä* -palstansa hurjimmillaan kuohutti, mutta myös ilahdutti. *Kuukausiliitteessä* Epi pääsi elementtiinsä; syntyi todellisia lukujuttuja. Unohtumaton on tarina, kuinka hän selviytyi yksinäisestä ja kylmästä kuukaudesta Kuhmossa autiosaarella kalastaen, metsästäen ja lukien – punavii-

nin, suklaan ja laulun avulla. Sen myötä Epistä tuli Kuhmonkävijä. Hän teetti tervatun puuveeneen päästäkseen sielunmaisemaansa, kuten hän Lentuan korpijärveä ja sen kesäistä valoa luonnehti.

Epin tarinat pitenivät lopulta proosaksi. Ensimmäinen kirja, *Maria Renforsin totuus* (2005), kertoi perhokalastajasta. Eläkepäivinä syntyivät Kumpulaan sijoittuva *Hän joka näkee*, Finlandia-ehdokas *Kallorumpu* ja lapsuutta valottava *Edda*.

Raija Forsström

KIRJOITAJA ON EEVA-KAARINA AROSEN YSTÄVÄ JA KOLLEGA.

Valoisa optimisti

Työyhteisöämme kohtasi suru-uutinen 30. joulukuuta 2015. **Tarja Latva-Karjanmaa** (s. 28.3.1970) kuoli liikenneonnettomuudessa Nurmijärvellä.

Tarja tuli kustannustoimittajaksi Kustannusosakeyhtiö Ota-vaan 2008. Biologian, fysiikan ja kemian oppikirjailijat saivat Tarjalta asiantuntevaa ohjausta ja positiivista kannustusta käsikirjoitustyössä.

Joulukuun alussa Tarja siirtyi uuteen työtehtävään oppimateriaalien verkkotuottajaksi. Hän oli innostunut mahdollisuudesta oppia uutta digitaalisesta julkaisemisesta.

Muistamme Tarjan hänen positiivisesta asenteestaan ja seesteisyydestään. Tarjan iloisuus ja ratkaisukeskeisyys toi työyhteisöön vakautta ja valoa. Hänellä oli aina aikaa auttaa. Emme varmaan koskaan kiittäneet häntä tarpeeksi.

Tarja oli työn lisäksi monessa

mukana. Hän urheili, matkusti ja oli aktiivinen kunnallispolitiikassa ja seurakunnassa. Tarja puhui ekologisuudesta ja näytti itse esimerkkiä muun muassa kierrättämällä. Lisäksi hän lähti mukaan ammattiyhdistystoimintaan, ensin Otavan toimitusosaston hallitukseen ja hyvin pian myös SALin hallitukseen ja valtuuston varavaltuutetuksi.

Toimielias ja lämmin Tarja jätti suuren aukon moneen elämään ja yhteisöön. Ikävä on kova.

Mari Rakkolainen
ja Tarjan lähimmät kollegat

ETSITKÖ JUTTUUSI TUTKIJA-ASiantuntijaa?

palveluksessasi www.etsixpertti.fi

**YLIOPISTOT,
TUTKIMUSLAITOKSET JA**

SUOMEN AKATEMIA

JOURNALISTI

Etsitkö työntekijää? Tarjoatko koulutusta? Haluatko äänesi kuuluville?

Ilmoitus Journalistissa tavoittaa alan ammattilaiset.

journalisti.fi

Haluatko uravalmennusta?

Journalistiliitto aloittaa tänä vuonna uuden jäsenpalvelun tarjoamalla 150 jäsenelleen maksutonta uravalmennusta. Täsmätietoa media-alan työpaikoista emme lupaa. Sen sijaan tarjolla on tukea ammatillisten vahvuuksien hahmottamiseen. "Onko minusta yrittäjäksi, miten rakennan LinkedIn-profilin, miten löydän piilotyöpaikat" – esim. tällaisiin kysymyksiin voit etsiä vastauksia valmentajasi kanssa.

Valmennus on tarkoitettu työelämässä oleville tai sinne tähtääville jäsenille. Se sisältää kolme puhelinkeskustelua valmentajan kanssa, verkkovalmennusta sekä omatoimista työskentelyä enintään kolmen kuukauden ajan. Edellytämme valmennettavilta aktiivisuutta ja sitoutumista. Jos jätät valmennuksen kesken, perimme 400 euron peruutusmaksun. Maksua ei peritä, jos toimitat lääkärintodistuksen.

Ilmoittautuminen valmennukseen alkaa 11.2. osoitteessa urapalvelut.fi/journalistiliitto. Jaossa on 60 paikkaa, jotka täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä. Seuraavat 30 paikkaa avautuvat 7.4. Loput paikat täytetään syyskuussa.

Jos jäsenmaksusi ovat rästissä, maksa ne ennen valmennukseen hakeutumista. Voit varmistaa maksutilanteesi osoitteesta jasenmaksut@journalistiliitto.fi. Tarvitset ilmoittautuessasi jäsennumerosi, joka on pressikortissa.

Lisätietoja saat liiton koulutusasiamieheltä nina.porra@journalistiliitto.fi.

"Sain monta uutta ideaa uraani ajattellessi."

Palautetta valmennuspilotista 2015

Vill du ha karriärrådgivning?

FJF erbjuder i år kostnadsfri karriärrådgivning åt 150 medlemmar. Rådgivningen lämpar sig både för personer som är i arbetslivet och för personer som för tillfället står utanför arbetslivet. Genom rådgivningen kan du hitta nya riktningar i ditt yrkesliv och bli bättre på att söka jobb. Rådgivningen erbjuds även på svenska.

Anmälningen börjar den 11 februari på urapalvelut.fi/journalistiliitto. Det finns plats för 60 personer. Ytterligare 30 platser kan sökas fr.o.m. den 7 april. Höstens anmälning öppnar i september.

Rådgivning tar max tre månader. Ifall du avbryter ditt deltagande debiteras du på en avbokningsavgift på 400 €. Ifall orsaken till avbrottet är sjukdom undviker du avgiften genom att skicka in ett läkarintyg. När du anmäler dig behöver du ditt medlemsnummer, som du hittar på presskortet. Dina medlemsavgifter bör vara betalda innan du anmäler dig. Om du är osäker kan du kolla läget på jasenmaksut@journalistiliitto.fi.

Vill du veta mer? Kontakta utbildningsombud nina.porra@journalistiliitto.fi

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

Johdon assistentti

Journalistiliitto hakee vakituiseen työsuhteeseen johdon assistenttia tehtäviä pitkään hoitaneen henkilön jäädessä eläkkeelle.

Assistentin tehtäviä ovat muun muassa Journalistiliiton hallituksen ja valtuuston esityslistojen sekä pöytäkirjojen laatiminen yhteistyössä muiden työntekijöiden kanssa sekä vastuu kokousten ja tilaisuuksien järjestelyistä.

Hänen tehtäviinsä kuuluvat myös puheenjohtajan sekä muun johtoryhmän aikataulujen ja tilaisuuksien järjestely.

Lisäksi assistentti osallistuu muun muassa asiakkaiden kokoamiseen, arkistointiin ja tiedonhankintaan.

Haemme yhteistyökykyistä, joustavaa ja helposti lähestyttävää henkilöä, joka osaa olla myös jämäkkä.

- Osaat hahmottaa isoja kokonaisuuksia, olet huolellinen ja tarkka.
- Ymmärrät järjestömaailman toimintatavat ja tiedostat ammattijärjestön merkityksen yhteiskunnassa.
- Tunnet intohimoa huolehtia ihmisistä.
- Kiinnostus journalismia kohtaan on eduksi.

Haemme ammattilaista, joka osaa organisoida töitään ja pysyy aikatauluissa myös kiireisissä ja paineisissa tilanteissa.

Työ on itsenäistä ja vastuullista, mutta olet myös tiivis osa tiimiä. Arvostamme aloitteellisuutta toimintatapojen uudistamisessa, meillä saa olla rohkea.

Edellytämme tehtävään sopivaa koulutusta ja kokemusta assistentin töistä sekä ruotsin ja englannin taitoa.

Liiton johdon assistenttina olet paljon tekemisissä ihmisten kanssa. Journalistiliiton jäsenille olet luotettava hahmo, joka tuntee asiat ja kantaa vastuunsa. Työpaikalla luot hyvää ilmapiiriä ja olet hyvä työtoveri. Tarjolla on mielenkiintoinen tehtävä, jossa on mahdollista tehdä pitkä työura.

Tarjoamme sinulle mielenkiintoisen työn kivasta työyhteisöstä. Lähetä hakemuksesi ja CV osoitteella helena.visti@journalistiliitto.fi 12. helmikuuta 2016 mennessä.

Lisätietoja: Helena Visti, tiistaisin klo 9–11, p. 050 568 5440.

Suomen Journalistiliitto on noin 15 000 journalistin edunvalvontajärjestö. Liiton jäsenet työskentelevät lehdistössä, kustannusyhtiöissä, televisiossa, radiossa ja verkkomediaissa työsuhteessa, freelancereina tai yrittäjinä. Liitto julkaisee myös ammattilehti Journalistia. www.journalistiliitto.fi

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

Uusi työ ja tila. Aiemmin Alma 360:ssa tuottajana ja pääluottamusmiehenä työskennelleestä Sami Turusesta tuli Otavamedia OMA:ssa yksi kahdeksasta käytännön työtä johtavasta tiimiesimiehestä. Työpaikka siirtyi Helsingin keskustasta Pasilaan.

Ihmisten ja firman mies

NINA ERHO, TEKSTI • HELI SAARELA, KUVA

Millaista on siirtyä luottamusmiehestä esimieheksi? Alma 360:sta Otavamediaan muuttanut Sami Turunen kertoo.

Syksyllä **Sami Turunen** puhui *Journalistille* Alma 360:n pääluottamusmiehenä. Nyt hän työskentelee kymmenen hengen tiimiesimiehenä Otavamedia OMA:ssa, jonka yhtiö muodosti ostamastaan Alma 360:sta, Otavan Asiakasviestinnästä, MCI Pressistä ja DeCo Mediasta.

”Neljästä luottamustehtävissä toimineesta tuli esimiehiä. Kynnikko voisi ajatella, että näin saatiin hiljennettyä kokeneet luottamusmiehet. Itse uskon johdon nähneen, että pitkä luottamusmieskokemus pätevöittää ja antaa hyviä eväitä myös esimiestehtäviin.”

Turunen mielestä nykyaikainen työnantaja ymmärtää, että luottamusmies ei ole mikään vastapuoli, vaan osa hänenkin

tehtävänsä on ajatella firman parasta.

”Firman menestys takaa sen, että työntekijät menestyvät ja heillä riittää työtä. Toki edelleen on niitäkin, joiden mielestä luottamusmies on perkeleestä seuraava ja yrittää vaan jarruttaa asioita. Yrityksissä ja toimialoilta on erilaisia todellisuksia.”

Turunen sanoo, että kuten vanhassa, myös uudessa roolissa häntä ajaa vilpittömän halu tehdä parasta mahdollista työtä sekä firman, johtamisen että ihmisten eteen.

”Haluan olla rakentamassa yhtiötä, joka tekee hyvää tulosta niin, että ihmisillä on hyvä olla.”

Turunen mielestä pääluottamusmies ja tiimiesimies työskentelevät melko samanlaisten asioiden äärellä. Molemmat miettivät, miten asiat tehdään järkevästi, miten ihmisiä motivoidaan ja mikä on kullekin luontevin rooli ja tapa tehdä työtä. Myös työsuhteisiin liitty-

viä asioita setvitään.

Silti eroakin on, kuten esimerkiksi se, että esimies tulee työtaistelun aikana töihin, riippumatta liittoon kuulumisesta.

”Mutta ei tätä nyt ensimmäiseksi kannata ajatella mahdollisten ongelmatilanteiden näkökulmasta.”

Turunen toimi Alma 360:ssa pääluottamusmiehenä yhteensä kahdeksan vuotta. Uudesta roolistaan hän joutunut muistuttamaan itseään muutaman kerran.

”Vaikka esimiehenkin tehtävä on miettiä työntekijöiden jaksamista ja työkuormaa, hänen pitää myös pystyä järjestämään työt niin, että työntekijät saavat mahdollisimman paljon ja tehokkaasti tehtyä.”

”Ja jos vaikka it-järjestelmässä on ongelmia, minä en voi nyt alkaa ensimmäisenä kiukutella vaan tehtäväni on luoda uskoa, että asiat järjestyvät. Lempisäntäni onkin nykyään: otetaan murhe kerrallaan.” ●

Yhdistykset

POHJOIS-KARJALAN JOURNALISTIIHDISTYKSEN vuosikokous on 27. helmikuuta kello 14 Joensuussa Ortodoksisessa kulttuurikeskuksessa. Kokousta edeltävä lounas alkaa kello 13. Ilmoittaudu lounaalle viimeistään 19.2.: annasiev.karjalainen@gmail.com.

KESKI-POHJANMAAN JOURNALISTIT RY:N vuosikokous on Kokkolassa Hotelli Kaarlessa 27. helmikuuta kello 12. Kokouksessa keskustellaan muun muassa Keski-Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan yhdistyksien yhdistämisestä. Ilmoittaudu 20.2. mennessä: k.hietala@kotinet.com.

Mellersta-Österbottens Journalister rf, årsmöte på Hotell Kaarle i Karleby, lördagen den 27.2. klockan 12. På årsmötet en diskussion kring sammanläggningen av Mellersta-Österbottens och Sydösterbottens Journalister. Anmälningar senast 20.2: k.hietala@kotinet.com.

SAL:N vuosikokous on Helsingissä Sokos Hotelli Presidentissä 9. maaliskuuta 2016 kello 17. Sääntömääräisten asioiden lisäksi kokouksessa keskustellaan muun muassa SAL:n ja HSY:n mahdollisesta yhdistymisestä. Ilmoittaudu viimeistään 28.2. Lisätietoja: sal-info.org.

KYMENLAAKSON JOURNALISTIT RY:N vuosikokous on Haminan Työväentalolla 12. maaliskuuta kello 15–20. Yhteiskuljetus Kouvolasta ja Kotkasta. Ilmoittaudu yhteiskyydin ja ruokamitoituksen vuoksi 25.2. mennessä: arja.ukkonen@pp.inet.fi.

KESKI-SUOMEN JOURNALISTIT RY:N vuosikokous on 16. maaliskuuta kello 18 Jyväskylässä Hotelli Albassa, Ahlmaninkatu 4. Ilmoittaudu: sihteeri@ks-journalistit.fi.

YLEN OHJELMATYÖNTEKIJÄT RY:N vuosikokous on 19. maaliskuuta kello 12 Folkhälsanin Arenan auditoriossa, Topeliuksenkatu 20, Helsinki. Valtakirjojen tarkastus on kello 10–12. Aloiteaika päättyy 13.2. Lisätietoja: yotry.fi

Rundradions programarbetare rf, årsmöte 19.3 klockan 12 i Folkhälsans auditorium Arenan på Topeliussgatan 20 i Helsingfors. Granskning av fullmakterna sker på mellan klockan 10–12. Deadline för motionerna är den 13.2. Info: yotry.fi

APURAHOJA TUTKIVAN JA DATAJOURNALISMIN KONFERENSSIIN

Journalistisen kulttuurin edistämistä säätiö Jokes ja Tutkivan journalismin yhdistys jakavat apurahoja NODA16/Tutki!2016-konferenssiin osallistumiseen. Konferenssi järjestetään 22.–23. huhtikuuta Helsingin yliopistolla.

Jokes myöntää hakemuksen perusteella apurahaa seminaarin osallistumismaksuun, matkakuuluihin ja majoitukseen. Apurahahakemukset on jätettävä säätiön sähköiseen apurahajärjestelmään 19. helmikuuta kello 17 mennessä. Järjestelmästä tulostettava sitoumuslomake postitetaan allekirjoitettuna säätiön toimistolle 26. helmikuuta mennessä.

Jokesin apurahanhakijan Kapiosto-valtakirjan tulee olla jätetty Journalistiliitolle. Alle 500 euron apurahoista ei tule karensia säätiön muihin apurahiin. Lisätietoja saa säätiön

asiamieheltä, p. 050 551 3961, toimisto@jokes-saatio.fi. Jokesin apurahajärjestelmän osoite on <https://www.aspicore-aspenet/jokes/>.

TUTKIVAN journalismin yhdistyksen apurahahaku alkaa Tutkiva.fi-osoitteessa helmikuun alussa ja päättyy 2. maaliskuuta kello 16. Apurahan saa 30 toimittajaa, ja se kattaa konferenssin 235 euron osallistumismaksun.

Yhdistyksen apurahajaon mahdollistaa C.V. Åkerlundin säätiön ja KOURA-koulutusrahaston tuki. Åkerlundin säätiön apurahoja voivat hakea kaikki työsuhteessa olevat tai freelancetoimittajat. KOURA:n apurahoja voivat hakea Yleisradion, MTV Oy:n tai Mediahub Helsinki Oy:n vakituiset ja määräaikaiset työntekijät.

Nina Erho

Uuden Suomettaren Säätiön apurahat

Uuden Suomettaren Säätiö tukee suomenkielisen median journalistien yleisen ja ammattisivistyksen lisäämistä myöntämällä apurahoja opintomatkoihin, kursseihin ja muuhun täydennyskoulutukseen sekä tutkimus- ja julkaisuhankkeisiin. Lisäksi säätiö kannustaa alan opiskelijoita pienehköin pro gradu -stipendein.

Säätiön hallitukselle osoitetusta vapaamuotoisesta hakemuksesta tulee käydä selville hakijan ikä, opinnot, tähänastinen toiminta ja suunnitelma apurahan käytöstä. Hankkeen toteuduttua apurahan saajan tulee antaa säätiön hallitukselle kertomus apurahan käytöstä.

Hakemukset tulee lähettää **11.3.2016** mennessä säätiön asiamiehelle osoitteella: Uuden Suomettaren Säätiö, Annukka Åstrand, Hanikka 19 A, 02360 Espoo.

Frilanskurs i Vasa den 23.2.

På kursen får du en introduktion i vad du ska tänka på när det gäller upphovsrätt, arvoden, olika företagsformer m.m.. Du får också träffa erfarna frilansjournalister som berättar om hur de jobbar. På plats finns bl.a. Linn Jung från Sevendays, Lina Laurent, frilans, och Sanna Nikula från förbundet.

Läs mer och anmäl dig: journalistiliitto.fi/pa-svenska/

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

 journalisti.fi

Suomen Journalistiliitto

PUHELINVAIHDE / TELEFONVÄXEL
(09) 6122 330

KÄYNTIOSOITE / BESÖKADRESS
Säästöpankinranta 2, 7.krs.
00530 Helsinki
Sparbankskajen 2, 7. vån.
00530 Helsingfors

POSTIOSOITE / POSTADRESS
Siltasaarenkatu 16, 00530 Helsinki
Broholmmsgatan 16, 00530 Helsingfors
PL 252, 00531 Helsinki /
Box 252, 00531 Helsingfors

SÄHKÖPOSTIT / E-POST
info@journalistiliitto.fi
jasenasiat@journalistiliitto.fi
(jäsenasiat/medlemsärenden)
etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
fornamn.efternamn@journalistiliitto.fi

VERKKOSIVUT / WEBBSIDOR
www.journalistiliitto.fi
www.journalistforbundet.fi

FINKA / A-KASSA
www.finka.fi
(09) 8689 400

Suomen Journalistiliitto on ammattijärjestö, jonka tehtävä on valvoa journalistien ja journalismin etuja. Jäsenkuntamme koostuu viestintäalan ammattilaisista, kuten toimittajista, kuvaajista, graafikoista, kääntäjistä ja kustannustoimittajista.

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

JOURNALISTI

Suomen Journalistiliiton
ammattilehti
91. vuosikerta

SEURAAVAN LEHDEN
ILMESTYMISSAIKATAULU
3/2016 aineisto 17.2
ilmestyy 25.2

ILMOITUSMYynti:
ilmoitukset.journalisti@journalistiliitto.fi, 044 755 5002

Aineisto-ohjeet, väriprofiilin
ja hinnat löydät osoitteesta
www.journalisti.fi › ilmoittajille

**VARAA ILMOITUSTILASI
AJOISSA.
ILMOITUKSET
3,00 €/PMM**

Putki päällä

Unto Hämäläinen on hiihtänyt useimpina 2000-luvun talvina yli satana peräkkäisenä päivänä. Kun ”hiihtoputki” on päällä, ladulle on päästävä, vaikka lumi sulaisi alta.

JANNE SALOMAA, TEKSTI • SUSANNA JUNNOLA, KUVA

Jos luet tätä juttua aamukahvilla, on hyvin todennäköistä, että **Unto Hämäläinen** on juuri nyt hiihtämässä. *Helsingin Sanomien Kuukausiliitteen* toimittaja aloittaa lähes jokaisen talviaamun noin kymmenen kilometrin lenkillä.

Lauantaisin lenkki jatkuu usein iltapäivään ja kilometrejä voi kertyä lähes viisikymmentä.

Se on karkea arvio, koska Hämäläinen ei laske kilometrejä. Sen sijaan hän kirjaa kalenteriinsa ”hiihtoputkia”. Putki tarkoittaa sitä, kuinka monena peräkkäisenä päivänä toimittaja on lykkinyt ladulla.

2000-luvulla Hämäläisen putki on ollut useimpina talvina yli sata päivää. Ennätys on kausi 2010–2011, jolloin hän hiihti 135 peräkkäisenä päivänä. Kausi alkoi 20. marraskuuta, ja päättyi 17. huhtikuuta.

Kahtena viime talvena putkitechailusta ei ole Helsingin lämpimien säiden takia tullut mitään. Mutta aina kun pääkaupunkiseudulla on onnistuttu tekemään edes yksi tekolumilatu, toimittaja on paikalla.

”Toissakeväänä kuulin kaveriltani, että Vantaan Hakunilassa oli vielä latu. Siellä sitten kiersin parin kilometrin lenkkiä ympäri ja ympäri. Joka kierroksella vesilätäköt suurenivat.”

Tänä talvena hiihtoputki näytti alkavan 2. tammikuuta, mutta katkesi heti seuraavan viikon lumimyrskyyn. Hämäläinen olisi tosin hiihtänyt myräkässäkin, jos leuto syksy ei olisi jo vienyt mahdollisuutta ennätystehailuun. Tammikuun lopun lämmin sää vei viimeisetkin mahdollisuudet pitkään hiihtoputkeen.

Työasiat eivät ole koskaan katkaisseet ”Unskin” putkea. Joskus hän tosin on joutunut nousemaan aamukuudelta tai lähemmäs lenkille lähellä puoltayötä, jotta on

voinut merkitä kalenteriinsa hiihtopäivän.

”Välillä hiihtoputkien rakentaminen on mennyt överiksi. Nyt otan harrastuksen vähän rennommin.”

NUORENA HIIHTÄMINEN oli viitasaarelaiselle Hämäläiselle liikkumismuoto – usein ainoa tapa päästä paikasta toiseen. Sittemmin hiihdosta on ollut toimittajalle keino pitää itsensä terveenä.

”Istumiselle täytyy olla jotakin vastapainoa. Hiihto on liikuntamuodoista kokonaisvaltaisin.”

Irtiottoon työajatuksista Hämäläinen ei ladulla pyri.

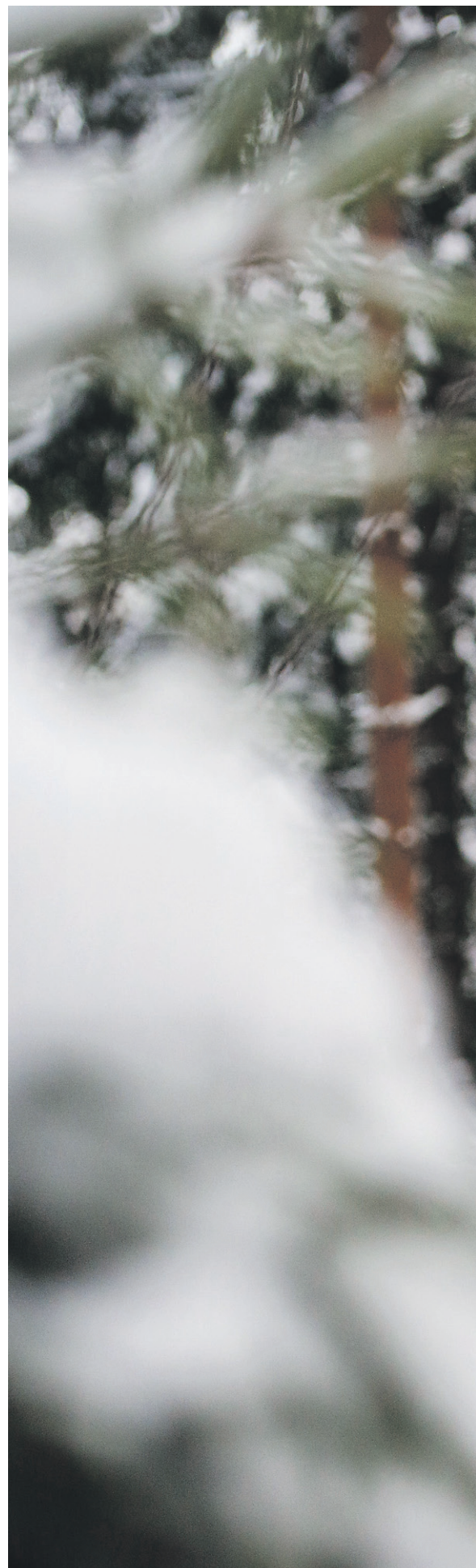
”Siellä sitten kiersin parin kilometrin lenkkiä ympäri ja ympäri. Joka kierroksella vesilätäköt suurenivat.”

”*Kuukausiliitteen* jutut ovat pitkiä projekteja, joita pitää välillä rauhassa fundeerata. Saatan hiihtäessä miettiä vaikka vaihtoehtoja alkuja jutulle.”

Pian Hämäläinen voi kuitenkin keskittyä vain hiihtämiseen, sillä hän aikoo jäädä vuoden päästä eläkkeelle. Tuleva vapaaherra suunnittelee matkustavansa hiihtämään aina sinne, missä lunta on.

Vaikka Lappiin, kuten teki toinen kovakuntoinen ikämies presidentti **Urho Kekkonen**. Näillä retkillä syntyi käsite ”perässähiihtäjät”, kun Kekkonen pyrki väsyttämään hiihtoseurueensa pitkällä ja kovatahtisilla taipaleilla. Mitä Hämäläinen uskoo: olisiko hän pysynyt UKK:n perässä?

”Varmaan jotenkin olisin rimpuillut.” ●

A man in a blue ski jacket and black beanie is skiing through a snowy forest. He is smiling and looking towards the camera. The background is a dense forest of snow-covered evergreen trees.

VAPAAALLA

UNTO HÄMÄLÄINEN

● 61-vuotias Helsingin Sanomien Kuukausiliitteen toimittaja. Tunnettu muun muassa Perässä-hiihtäjä-blogistaan.

● Työskennellyt aiemmin HS:n politiikan toimituksen esimiehenä ja politiikan toimittajana sekä Aamulehden eduskuntatoimittajana.

● Kirjoittanut ja toimitanut useita tietokirjoja. Sai Suomen Kuvalehden journalistipalkinnon vuonna 2008.

● Oli vuonna 2014 Suomen Ladun Hiihtoniilot-kampanjan kummina. Harrastaa hiihdon ohella pyöräilyä ja uintia.

◀ **Latuvinkkejä minis-terille.** Tapanilassa asuva HS:n Kuukausiliitteen toimittaja Unto Hämäläinen hiihtää useimmiten Helsingin Keskuspuistossa. Hän käy lenkeillä yksin, mutta kertoo usein vinkkejä hyivistä laduista tuntemillensa hiihtoharrastajille, esimerkiksi valtiovarainministeri Alexander Stubbille.

Iso ja pieni kuva

Poliisi järjesti 29. tammikuuta tiedotustilaisuuden ja kertoi, että 22 turvapaikanhakijaa oli viime vuonna epäiltyinä seksuaalisesta ahdistelusta, 13 raiskauksesta, 12 törkeästä raiskauksesta ja kaksi pakottamisesta seksuaaliseen tekoon.

Eriasteisista seksuaalirikoksista epäiltiin siis yhteensä 49:ää turvapaikanhakijaa. Luku on 0,15 prosenttia kaikista Suomeen viime vuonna tulleista turvapaikanhakijoista, joita on Suomessa arviolta 32 000.

Median uutisoinnista on syntynyt täysin eri vaikutelma turvapaikanhakijoiden tekemistä seksuaalirikoksista ja ilmiön laajuudesta.

Havaintoa tukee yksinkertainen Google-haku. Sanapari ”turvapaikanhakija raiskaus” tuottaa 344 000 osumaa kun sanapari ”kantasuomalainen raiskaus” 23 000 osumaa, vaikka selvä enemmistö seksuaalirikoksista Suomessa on kantasuomalaisien tekemiä.

Sitä kuuluisaa asioiden suhteuttamistahan tämä ilmiö vaatisi.

Manu Marttinen

Tolkku ja ääri

Iisalmen Sanomien 29. tammikuuta julkaisema kolumni *Tolkun ihmiset* sai aikaan jännittäviä asioita. Tavallisen suomalaisen suhteellisuudentajuista maltillisuutta myös maahanmuuttokysymyksissä ylistäneen tekstin jakoi Facebookissa itse **Sauli Niinistö**, osallistuipa vielä kansalaiskeskusteluunkin omassa profilissaan.

Lämpimän ja kauniin kirjoituksen ainoa ongelma on paljon toistetun ääripäät-kliseen kierrättäminen. Tekstin mukaan ”tolkun ihmiset” asemoituvat maahanmuuttoasiassakin ”ääripäiden väliin”.

Ajatus kahdesta ääripäästä toistuu valtamediassa päivittäin, vaikka sopivaisuuden ja lain rajat ylittävää mesoamista löytyy säännöllisesti tasan yhdestä äärestä. *Iisalmen Sanomien* mukaan ”tolkun ihmisissä on se ongelmallinen piirre, että he eivät halua tehdä itsestään numeroa. He eivät halua huutaa omia maltillisia ja rakentavia mielipiteitään julki.” Näin on, mutta eivätkö näitä tolkun ihmisiä siis ole nimenomaan ne, jotka ihan ääneenkin uskal-

tautuvat toivomaan rasistisen, ihmisoikeuksia halventavan huutamisen ja raiskausfantasioinnin hiljentämistä?

Aletaanko siis ääripäiden sijaan puhua rasisteista ja tolkun ihmisistä?

Manu Haapalainen

Samassa tunnelissa

Maahanmuuttoon liittyvät aiheet kiskovat journalistia kahteen suuntaan. Yhtäältä pitäisi tehdä kohauttavia uutisia, toisaalta monen järki, sydän ja etiikka sanoo, että yksilötason tyystin unohtavia muukalaispelkoja olisi parempi tasoitella kuin lietsoa.

Näissä paineissa taisivat tasapainoilla tammikuussa myös *Apu* ja *Ylen Kioski*, jotka saivat samaan aikaan juttukeikalle Helsingin asematunneliin. *Apu* muun muassa kartoitti,

näkykö viitteitä ulkomaalaistaustaisten aiemmin tekemiksi epäillyistä ahdisteluista. Yle testasi, saako nainen liikkua tunnelissa rauhassa. Molempien tulokset: ei tapahdu oikein mitään.

Silti draamaakin syntyi, kun *Apu* leipoi *Ylen* journalisteista juttuunsa täytettä. *Ylen* mielestä *Apu* antoi väärän ja väärin hankitun kuvan sen tekemisistä. Seurauksena Twitteriin ja *Avun* verkkoon sukeutunut tee-se-itse-JSN oli journalistin silmin kiinnostava, hyödyllinenkin.

Keskivertoyleisössä medioiden keskustelu ei kommenttien perusteella liikauttanut juuri mitään: toimittajien suvakaisuus ja hyysääminen risoo vaan. Siksi seuraavassa ideapalstassa fokus entistä tiukemmin siihen, mitä meidän näille ihmisille oikeasti kannattaisi kertoa – ja minkä takia?

Nina Erho

Yleisönosasto

Jari Pelttonen

KÄVIN ETELÄSSÄ. KOVIN OLI
EKSOOTTISTA. MUTTA EI
VAPAUDESTA TIETOAKAAN.
EIKÄ SANANVAPAUDESTA.
TOIMITTAJAT ILMAN
RAJOJA-JÄRJESTÖN
REISSUSSA OLTIIIN. MUTTA EI
SIELLÄ MITÄÄN NAKURANTOJA
OLLUT. NYT ON SELLAISET RAJAT
ETTEI KEHTAA MEKKOA PITÄÄ.

